

OBEC HRIŠOVCE

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB na obdobie rokov 2021 - 2026

HRIŠOVCE, OKTÓBER 2021

Názov projektu: Podpora regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Gelnica
Kód projektu v ITMS2014+: NFP314011APG4

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Názov:	Komunitný plán sociálnych služieb obce Hrišovce na roky 2021-2026
Územné vymedzenie:	Obec Hrišovce
Dátum schválenia Komunitného plánu sociálnych služieb OcZ:	24.10.2021
Číslo uznesenia OcZ:	11/2021
Dátum platnosti:	24.10.2021 – 31.12.2026
Verzia:	1.0

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	1
ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK A ILUSTRÁCIÍ.....	2
ÚVOD	4
1 TEORETICKÁ ČASŤ	5
1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb	5
1.2 Účastníci komunitného plánovania sociálnych služieb	5
1.3 Podstata, prínosy a princípy komunitného plánovania	6
1.4 Komunitný plán sociálnych služieb	8
1.5 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb	9
1.6 Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2021 – 2030	10
1.7 Druhy, formy a činnosti poskytovania sociálnych služieb	11
1.8 Pôsobnosť obce	12
1.9 Proces spracovania komunitného plánu sociálnych služieb	13
2 ANALYTICKÁ ČASŤ	16
2.1 ANALÝZA DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV A SOCIÁLNEJ SITUÁCIE	16
2.1.1 História obce	16
2.1.2 Základná charakteristika územia	16
2.1.3 Obyvateľstvo	18
2.1.4 Spoločenský život, kultúra a šport	23
2.1.5 Školstvo	24
2.1.6 Zdravotníctvo	24
2.1.7 Služby	24
2.1.8 Bývanie	24
2.2 ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB	25
2.3 ANALÝZA SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN	27
2.3.1 Seniori	27
2.3.2 Zdravotne postihnutí	29
2.3.3 Nezamestnaní	33
2.3.4 Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia	37
2.3.5 Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami	41
2.4 ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	42
2.4.1 SWOT analýza v sociálnej oblasti obce Hrišovce	44
3 STRATEGICKÁ ČASŤ	46
3.1 Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb obce Hrišovce	46
4 REALIZAČNÁ ČASŤ	49
4.1 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb	49
4.2 Spôsob monitorovania a vyhodnocovania komunitného plánu	53
4.3 Podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu	53
4.4 Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode obce	54
4.5 Finančné podmienky obce na poskytovanie sociálnej služby	54
5 ZÁVER	56
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	
PRÍLOHY	

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

SR	Slovenská republika
Zb.	zbierka
Z. z.	zbierka zákonov
ŠU SR	štatistický úrad Slovenskej republiky
SOBD	sčítanie osôb, domov a bytov
KPSS	komunitný plán sociálnych služieb
KP	komunitné plánovanie
NPRSS	Národné priority rozvoja sociálnych služieb
MRK	marginalizovaná rómska komunita
PHRSR	program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
SWOT	analýza silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození
ESF	Európsky sociálny fond
MPSVaR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
VÚC	vyšší územný celok
KSK	Košický samosprávny kraj
ÚPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
AOTP	príspevok zamestnanosti ÚPSVaR
n. o.	nezisková organizácia
ŠSP	Špecializované sociálne poradenstvo
SPOD	sociálno právna ochrana detí
SK	sociálna kuratela
NOS	náhradná osobná starostlivosť
PS	pestúnska starostlivosť
NVO	nariadené výchovné opatrenie
CDR	centrum pre deti a rodiny
RC	reedukačné centrum
DC	diagnostické centrum
ŽZP	ťažko zdravotne postihnutý
ŽZP-S	ťažko zdravotne postihnutý so sprievodcom
UoZ	uchádzač o zamestnanie
AOTP	príspevok zamestnanosti
ŠSP	špeciálne sociálne poradenstvo
ZSP	základné sociálne poradenstvo
PP	peňažný príspevok
PPnK	peňažný príspevok na kompenzáciu
OcÚ	Obecný úrad
OcZ	obecné zastupiteľstvo
VZN	všeobecne záväzné nariadenie
IS	index stárnutia
IBV	individuálna bytová výstavba
Tab	tabuľka

ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK A ILUSTRÁCIÍ

Tabuľka 1	Analyzované dokumenty vyššej úrovne súvisiace so sociálnou oblasťou
Tabuľka 2	Vecný a časový harmonogram spracovania KPSS obce Hrišovce
Tabuľka 3	Administratívne a územné začlenenie
Tabuľka 4	Vzdialenosť najvýznamnejších sídelných štruktúr
Tabuľka 5	Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia v obci Hrišovce
Tabuľka 6	Štruktúra obyvateľstva obce členená na predproduktívny, produktívny a poproduktívny vek
Tabuľka 7	Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva v obci Hrišovce
Tabuľka 8	Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti k 31.12.2020
Tabuľka 9	Náboženské vyznanie
Tabuľka 10	Najvyššie dosiahnuté vzdelanie
Tabuľka 11	Infraštruktúra kultúry a športu obce Hrišovce
Tabuľka 12	Kultúrne aktivity v obci počas roka
Tabuľka 13	Odvetvová štruktúra subjektov pôsobiach v obci
Tabuľka 14	Vybavenie technickou infraštruktúrou v obci
Tabuľka 15	Počet obývaných bytov podľa počtu miestnosti v obci
Tabuľka 16	Počet obývaných bytov podľa formy vlastníctva a zásobovania vodou v byte
Tabuľka 17	Seniori v obci Hrišovce (rok 2020)
Tabuľka 18	Vývoj osôb v poproduktívnom veku od r. 1996
Tabuľka 19	Vybraté denné centrá pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím v okolí
Tabuľka 20	Vybraté zariadenia sociálnych služieb v okolí
Tabuľka 21	Veková štruktúra osôb uznaných za ŤZP – stav k 31.12.2020
Tabuľka 22	Počet preukazov ŤZP a ŤZP-S – stav k 31.12.2020
Tabuľka 23	Počet poberateľov - peňažné príspevky (PP) na kompenzáciu podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu (PPnK) s trvalým pobytom v obci Hrišovce
Tabuľka 24	Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Hrišovce k 31.12.2019
Tabuľka 25	Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v obci Hrišovce
Tabuľka 26	Počet uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania v obci Hrišovce k 31.12.2019
Tabuľka 27	Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie k 31.12.2019
Tabuľka 28	Počet uchádzačov o zamestnanie podľa profesie posledného zamestnania v obci Hrišovce
Tabuľka 29	Počet detí v obci Hrišovce k 31.12.2020
Tabuľka 30	Rodičovský príspevok - obyvatelia s trvalým pobytom v obci Hrišovce k 31.12.2020
Tabuľka 31	Ďalšie peňažné príspevky – počet poberateľov s trvalým pobytom v obci Hrišovce
Tabuľka 32	Počet detí v evidencii sociálnoprávnej ochrany detí (SPOD) a sociálnej kurately (SK) na ÚPSVR za celý okres Gelnica k 31.12.2020
Tabuľka 33	Vykonávanie opatrení ÚPSVaR zo strany sociálnoprávnej ochrany detí (SPOD) a sociálnej kurately (SK) k 31.12.2020 - obec Hrišovce
Tabuľka 34	Počet detí v náhradnej starostlivosti a s nariadeným výchovným opatrením k 31.12.2020 – obec Hrišovce

Tabuľka 35	Počet detí v evidencii sociálnej kurately k 31.12.2020 – obec Hrišovce
Tabuľka 36	Vybraté špecializované sociálne poradenstvá v okolí
Tabuľka 37	Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Hrišovce
Tabuľka 38	Časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu
Tabuľka 39	Predpokladané finančné náklady obce na realizáciu jednotlivých opatrení
Graf 1	Zastúpenie mužov a žien na celkovom počte obyvateľov obce Hrišovce (vývoj v období rokov 2001-2020)
Graf 2	Veková pyramída obce Hrišovce k 31.12.2020
Graf 3	Ekonomická štruktúra obyvateľov z hľadiska veku v obci Hrišovce od r. 2001 (v %)
Obrázok 1	Mapa – Obec Hrišovce

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb obce Hrišovce bol spracovaný v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov v súlade s národnými prioritami sociálnych služieb Slovenskej republiky na roky 2021 – 2030, z viacerých koncepčných dokumentov v sociálnej oblasti na európskej, národnej regionálnej a miestnej úrovni a platnej legislatívy, v rámci projektu „ Podpora regionálneho rozvoja najmenej rozvinutého okresu Gelnica “ operačného programu Efektívna verejná správa, ktorý určuje smer a rozsah aktivít k identifikovaným požiadavkám a potrebám občanov Hrišoviec v oblasti sociálnych služieb.

Komunitným plánovaním sociálnych služieb sa zisťujú potreby sociálnych služieb a porovnávajú s existujúcimi personálnymi a finančnými zdrojmi, plánujú sociálne služby aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám občanov, ktorého podstatou je partnerstvo medzi samosprávou, poskytovateľmi sociálnych služieb, prijímateľmi sociálnych služieb a verejnosťou.

Komunitné plánovanie je otvorený proces, ktorý nekončí vypracovaním komunitného plánu sociálnych služieb, ale neustále sa zisťujú potreby a hľadajú riešenia na zvyšovanie kvality poskytovania sociálnych služieb v obci, čím sa vytvárajú predpoklady na zvyšovanie kvality života občanov obce.

Tento strategický dokument pre oblasť sociálnych služieb obec Hrišovce doposiaľ vypracovaný nemala, je pre obec novým dokumentom, s cieľom poukázania na smerovanie rozvoja sociálnych služieb v obci do roku 2026.

1 TEORETICKÁ ČASŤ

1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je analýza sociálnych podmienok, ktorej základom je vzájomná a aktívna spolupráca ľudí, prostredníctvom ktorej je možné na miestnej úrovni obcí, miest, mikroregiónov a krajov plánovať sociálne služby, zodpovedajúce potrebám všetkých zúčastnených strán a jednotlivých skupín občanov, v súlade s miestnymi špecifikami. Komunitné plánovanie je otvorený proces s cieľom :

- napĺňania potrieb občanov k zabezpečeniu kvalitných a dostupných služieb sociálnej pomoci
- zabezpečení zdrojov na jednotlivé druhy sociálnej pomoci (personálnych a finančných),
- zabezpečení efektívnosti a vybavenosti sociálnych služieb, zodpovedajúcim potrebám ľudí v miestnych podmienkach
- zvýšenia kvality poskytovaných sociálnych služieb.¹

Ciele komunitného plánovania spočívajú v

- posilnení sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce,
- predchádzaniu sociálnemu vylúčeniu jednotlivcov a skupín
- navrátenie do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji.²

Sociálne služby sú formou sociálnej pomoci ľuďom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a sú nástrojom k ich sociálnemu začleneniu a uspokojovaniu sociálnych potrieb³, ich poskytovanie je upravené zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Nepriaznivá sociálna situácia podľa zákona o sociálnych službách je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodov, že osoba :

- nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- z dôvodu zlého spôsobu života, životných návykov, závislosť na návykových látkach alebo návykových škodlivých činností,
- pre ohrozenie jej vývoja v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- zotrváva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je stratou bývania ohrozená.⁴

1.2 Účastníci komunitného plánovania sociálnych služieb

Pre úspešnosť a zabezpečenie kvality procesu komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné zapojiť do procesu tvorby tieto skupiny účastníkov :

- a) **zadávatelia sociálnych služieb** – sú obce, mestá alebo vyššie územné celky, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona č. 448/2008 o sociálnych službách (ďalej iba zákon) a ktoré sociálne služby zodpovedajúce miestnym potrebám zriaďujú, alebo zadávajú iným subjektom.
- b) **poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré sociálne služby poskytujú a prispôbujú svoju ponuku a zabezpečovanie služieb na potreby prijímateľov.¹ Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo vyšším územným celkom - *verejný poskytovateľ sociálnej služby* alebo iná právnická alebo fyzická osoba - *neverejný poskytovateľ sociálnej služby*.⁴
- c) **prijímatelia sociálnych služieb** – sú fyzické osoby, ktorým sa poskytuje sociálna služba, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Do nepriaznivej životnej situácie sa pritom osoba môže dostať z rôznych dôvodov a to v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, alebo zdravotného postihnutia, straty zamestnania, zlým spôsobom života a prekonávaním krízových životných situácií, ktorá môžu spôsobiť sociálne vylúčenie, obmedzenie schopnosti začleniť sa do spoločnosti a samostatne riešiť svoje problémy.¹

Prijímatelia sociálnych služieb majú potreby :

- materiálne sú príspevky, sociálne dávky, jedlo, oblečenie, bývanie ...
- sociálne sú komunitné potreby, voľnočasové aktivity ...
- príležitosti je napr. ponuka pracovných príležitostí ...
- osobnostné je potreba prijatia užívateľa do komunity, do bežného života.⁵

Zapojením prijímateľov sociálnych služieb do komunitného plánovania sa získavajú informácie o ich potrebách, k skvalitneniu ich života a rýchlejšiemu začleneniu do komunity a bežného života.

- d) **verejnosť** - občania ktorých sa poskytovanie sociálnej služby priamo nedotýka, ale v budúcnosti poskytovanie sociálnych služieb môže ovplyvniť kvalitu ich života pre vlastné potreby, alebo pre potreby iných ľudí. Občania majú tým možnosť zapájať sa do diania svojej obce, mesta alebo regiónu a prehlbovaním vzťahu ku komunite, poukázať na kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb.

Spoločným výsledkom vyjednávania všetkých účastníkov procesu komunitného plánovania je kvalitne spracovaný komunitný plán rozvoja sociálnych služieb, zodpovedajúci miestnym potrebám, podmienkam a špecifikám, so stanovením krátkodobých a dlhodobých cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb, mapuje všetky subjekty, ktoré smerujú k napĺňaniu vytýčených cieľov a priorít realizáciou jednotlivých aktivít.²

1.3 Podstata, prínosy a princípy komunitného plánovania

Podstatou komunitného plánovania obce je zisťovanie potrieb, zdrojov, hľadanie najlepších riešení o podobe sociálnych služieb na jej území, s prihliadnutím na miestne podmienky a špecifiká so zapájaním všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo v budúcnosti sa ich môžu týkať a poznaním záujmu všetkých zúčastnených strán - zadávateľov, poskytovateľov sociálnych služieb, prijímateľov sociálnych služieb a verejnosti, ich vzájomné prepojenie a spolupráca.⁵

Prínosy komunitného plánovania sociálnych služieb nie sú iba v kvalitne naplánovaných sociálnych službách zapojením všetkých účastníkov do procesu komunitného plánovania (zadávateľa, poskytovateľa a prijímateľa), ale aj všetky aktivity, ktoré sú súčasťou tvorby procesu plánovania im prinášajú pozitívne skúsenosti, pretože sa týmto medzi nimi v mieste, kde žijú vytvárajú vzájomné medziľudské väzby, majú pocit spoluzodpovednosti, spoločne sa zaujímajú o veci verejné, stretávajú sa s rôznymi skupinami ľudí, aj so zástupcami samosprávy a získavajú skúsenosti v oblasti spolupráce.⁵

Komunitný plán sociálnych služieb je výsledkom komunitného plánovania, ktorým sa systém sociálnych služieb nastavuje, aby zodpovedal potrebám svojich obyvateľov.¹

Proces vypracovania komunitného plánu sociálnych služieb má prebiehať **princípom**, ktorý bol zohľadnený aj pri tvorbe komunitného plánu obce Hrišovce.

- **Partnerstvo všetkých účastníkov** je spolupráca všetkých účastníkov komunitného plánovania k sociálnym potrebám komunity a k rozhodovaniu samosprávy, aby názorom strán bol venovaný rovnaký priestor.
- **Využívanie informácií** s možnosťou rovnakého prístupu k informáciám pre všetkých zúčastnených na plánovacom procese, ktoré sú zárukou podnetov zo strany všetkých účastníkov plánovania, so zabezpečením odovzdávania informácií verejnosti.
- **Sloboda vyjadrovania** je právo každého slobodne vyjadriť svoj názor.
- **Zapájanie miestneho spoločenstva** je zapájanie miestnej komunity s uplatnením rôznych foriem oslovenia, aby ponuka na spoluprácu bola zrozumiteľná a nikto nebol diskriminovaný a vylúčený.
- **Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov** je dôležitá spolupráca s podnikateľskými subjektmi, dobrovoľníkmi v sociálnych službách, rodiny, susedská výpomoc, organizácií poskytujúcich sociálne služby pôsobiace v obci. Komunitný plán sociálnych služieb je dôležitý nástroj na zlepšenie kvality života občanov na miestnej úrovni.
- **Priebeh spracovávanía komunitného plánu je rovnako dôležitý ako výsledný dokument**, pričom proces spracovávanía komunitného plánu je založený na diskusii všetkých účastníkov komunitného plánovania, čím sa umožňuje, aby navrhovaný systém sociálnych služieb plne zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom obce.
- **Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce** je vhodne nastavená spolupráca všetkých účastníkov komunitného plánovania prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb.
- **Kompromis priania a možností** má za následok kompromisné riešenie medzi sociálnymi potrebami a možnosťami obecného rozpočtu. Podstatná v tomto je spoločná dohoda, ktorá vymedzuje kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať.²

Najdôležitejšie princípy komunitného plánovania sú :

- a) princíp triády – spolupráca zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a následne cestou kompromisov potrieb, prianí a možností na miestne podmienky prijatá dohoda, ktorej výsledkom je kvalitný plán sociálnych služieb,
- b) princíp rovnosti - každý občan má právo zaujímať sa o veci verejné, slobodne sa vyjadrovať, zapájať sa do vecí verejných a nikto nesmie byť vylúčený a diskriminovaný,

- c) princíp skutočných potrieb – potreby občanov popísané v analýze stavu sociálnych služieb, vyplývajúce s prijatých kompromisov všetkých účastníkov komunitného plánovania,
- d) princíp kompetencie účastníkov - profesionalita a zodpovednosť.²

1.4 Komunitný plán sociálnych služieb

Vypracovanie komunitného plánu sociálnych služieb legislatívne vyplýva z § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o sociálnych službách), kde podľa ods. 2) obec vypracováva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určí potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne, finančné prevádzkové a organizačné podmienky. Komunitný plán sociálnych služieb je strategický dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce, hodnotí a poukazuje na potreby a požiadavky jej obyvateľov, navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na stanovené obdobie s možnosťami finančného, personálneho a prevádzkového a organizačného zabezpečenia poskytovania sociálnych služieb na miestnej úrovni.

Podľa § 83 ods. 5) zákona o sociálnych službách obsah KPSS pozostáva z

- analýzy poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb
- analýzy požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce
- analýzy demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce
- stanovenia cieľov a priorít komunitného plánu sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov a foriem sociálnych služieb
- časového plánu realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb
- spôsobu každoročného vyhodnocovania plnenia KPSS alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb
- podmienok a spôsobu možnosti vykonania zmeny a aktualizácie KPSS alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.⁴

Zásady komunitného plánovania spočívajú v :

- zistení požiadaviek a potrieb prijímateľov sociálnych služieb
- zistení predstáv poskytovateľov k poskytovaniu sociálnych služieb
- stanovení priorít rozvoja sociálnych služieb
- hľadani riešenia medzi predstavami, požiadavkami, možnosťami a dostupnými zdrojmi
- koordinovaní ponuky a dopytu v oblasti sociálnych služieb,
- zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb,²

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.5 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb vychádza zo strategických dokumentov v sociálnej oblasti na nadnárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, kde obec má pri riešení sociálnej pomoci významné postavenie.

Tabuľka 1 Analyzované dokumenty vyššej úrovne súvisiace so sociálnou oblasťou

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Použitý zdroj
Amsterdamská zmluva	od r.1997	Medzinárodná	www.europarl.europa.eu
Lisabonská zmluva	od r. 2000	Medzinárodná	www.europarl.europa.eu
Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd	od r. 1950	Medzinárodná	www.echr.coe.int
Európska sociálna charta	od r. 1996	Medzinárodná	www.gender.gov.sk
Dohovor o právach dieťaťa	od r. 1989	Medzinárodná	www.unicef.sk
Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím	od r. 2006	Medzinárodná	https://ec.europa.eu
Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky	2021-2030	Národná	www.employment.gov.sk
Národný program reforiem	od r. 2020	Národná	www.mmfsr.sk
Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky	2021-2030	Národná	www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk
Národná stratégia na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na ženách a v rodinách	od r. 2014	Národná	www.gender.gov.sk
Národná stratégia na ochranu detí pre násillím	od r. 2014	Národná	www.employment.gov.sk
Národný program aktívneho stárnutia	2021-2030	Národná	https://ivpr.gov.sk
Národná stratégia zamestnanosti	do r. 2020	Národná	www.employment.gov.sk
Stratégia SR pre integráciu rómov	2021-2030	Národná	www.minv.sk
Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb	od r. 2016	Národná	www.employment.gov.sk
Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov	od r. 1990	Národná	www.zakonypreludi.sk
Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb.	od r. 2008	Národná	www.zakonypreludi.sk

o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov			
Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov	od r. 2005	Národná	www.zakonypreludi.sk
Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov	od r. 2013	Národná	www.slov-lex.sk
Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov	od r. 2005	Národná	www.zakonypreludi.sk
Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov	od r. 2004	Národná	www.zakonypreludi.sk
Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie	od r. 2002	Národná	www.slov-lex.sk
Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja	2016-2022	Regionálna	https://web.vucke.sk

Zdroj : vlastné spracovanie

1.6 Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2021 - 2030

V zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 písm. a) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej iba zákon o sociálnych službách) bola s účinnosťou od januára 2009 upravená pôsobnosť Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len MPSVR) vypracovávať a zverejňovať národné priority rozvoja sociálnych služieb (ďalej len NPRSS). Cieľom a účelom NPRSS je časovo pozitívne reagovať na zmeny vývojom právneho rámca sociálnych služieb a tým pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálneho systému definovaním smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni. Na základe NPRSS vypracovávajú a následne schvaľujú obce a mestá, svoje komunitné plány vo svojich územných obvodoch na základe analyzovaných potrieb s prihliadnutím na miestne pomery a špecifiká, v zmysle § 83 ods. 3 zákona o sociálnych službách a vyššie územné celky (ďalej len VÚC) spracovávajú a následne schvaľujú koncepciu rozvoja sociálnych služieb na základe NPRSS a komunitných plánov sociálnych služieb miest a obcí vo svojom územnom obvode.⁴

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 reagujú na aktuálne výzvy rozvoja a na potreby modernizácie sociálnych služieb k naplneniu hlavného poslania sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a sociálna súdržnosť. Reagujú tým na aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, hlavne na nedostatok kapacity a tým

zníženie dostupnosti k poskytovaným sociálnym službám, hlavne tých druhov služieb, ktoré neboli alebo boli nedostatočne finančne podporené z európskych zdrojov alebo finančných prostriedkov MPSVR, na podporu sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom - domácom a komunitnom prostredí občanov, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality.

Priority Slovenskej republiky v oblasti sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 sú :

- prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia
- dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb
- zavedenie systému integrovanej sociálno–zdravotnej starostlivosti
- podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
- podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.⁶

1.7 Druhy, formy a činnosti poskytovania sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách vymedzuje poskytovaniu sociálnych služieb dostatočný priestor podľa ich druhov a foriem poskytovania a zoznam poskytovateľov sociálnych služieb podľa typu poskytovateľa, druhu sociálnej služby, cieľovej skupiny zdravotne postihnutej osoby na okresnej úrovniach je na internetovej stránke Košického samosprávneho kraja <https://info.vucke.sk/Info/>.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v § 12 **druhy sociálnych služieb** nasledovne :

„1/ SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE

- terénna sociálna služba krízovej intervencie,
- poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, integračnom centre, komunitnom centre, útulku, nocľahárni, domove na polceste a zariadení núdzového bývania,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

2/ SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života, na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení o deti do troch rokov veku dieťaťa a služba včasnej intervencie.

3/ SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU

- a/ poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
 - zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár,
- b/ domáca opatrovateľská služba,
- c/ prepravná služba,
- d/ sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- e/ tlmočnická služba,
- f/ sprostredkovanie tlmočnickej služby,

g/ sprostredkovanie osobnej asistencie,

h/ požičiavanie pomôcok.

4/ SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

a/ monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,

b/ krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

5/ **PODPORNÉ SLUŽBY** - odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, podpora samostatného bývania, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práci, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny, pričom uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať. “

Formy sociálnych služieb sú vymedzené v § 13 zákona o sociálnych službách

a/ Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje dochádzajúcej alebo sprevádzanej fyzickej osobe do miesta poskytovania sociálnej služby

b/ Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom domácom sociálnom prostredí

c/ Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa sociálna služba poskytuje s ubytovaním, ktorá sa poskytuje ako týždenná alebo celoročná sociálna služba

d/ Sociálna služba poskytovaná inou formou je poskytovaná ak je to účelné napr. telefonicky alebo využitím telekomunikačných technológií.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v **§ 16 odborné činnosti** poskytovania sociálnych služieb, ktorými sú „základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázaní fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť v zariadení, rozvoj pracovných zručností, tlmočenie, sprostredkovanie tlmočenia, sprostredkovanie osobnej asistencie, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, výchova preventívna aktivita, pomoc pri pracovnom uplatnení, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia, stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím, pomoc pri prevádzke domácnosti a bežné úkony starostlivosti o dieťa.“

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v **§ 17 obslužné činnosti**, ktorými sú „ubytovanie, stravovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva a plnenie vecných plnení spojených s poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch.“

Zákon o sociálnych službách vymedzuje v **§ 18 ďalšie sociálne činnosti**, ktorými sú

- „utváranie podmienok na prípravu stravy, výdaj stravy a potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi, upratovanie pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, úschovu cenných vecí, vzdelávanie, záujmovú činnosť
- poskytovanie osobného vybavenia, nevyhnutného ošatenia a obuvi a prepravy.
- donáška stravy, požičiavanie pomôcok a zabezpečovanie záujmovej činnosti.“⁴

1.8 Pôsobnosť obce

Obec v rámci svojej pôsobnosti podľa § 8 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách zabezpečuje dostupnosť sociálnej služby pre fyzickú osobu odkázanú na sociálnu službu s právom výberu sociálnej služby za dodržania podmienok cit. zákona.

Podľa § 83 ods. 2) zákona o sociálnych službách „Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.“

§ 80 zákona o sociálnych službách **vymedzuje povinnosti pre obec**

- „a/ vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b/ utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c/ je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby a dennom stacionári, zániku odkázanosti, zmene stupňa odkázanosti
- d/ vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e/ poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu, opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby, pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa, terénnej sociálnej služby krízovej intervencie
- f/ poskytuje základné sociálne poradenstvo
- g/ môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby
- h/ uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby verejnemu poskytovateľovi sociálnej služby“ a poskytuje ďalšie služby podľa písm. i) – v) zákona o sociálnych službách.

Komunitný rozvoj, práca a rehabilitácia - § 82 zákona o sociálnych službách, obec

- „utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona,
- podporuje aktivity členov miestnej komunity ku komunitnej práci v oblasti poskytovania sociálnych služieb
- zabezpečuje spoluprácu pri komunitnej rehabilitácii v oblasti poskytovania sociálnych služieb.“

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.⁴

1.9 Proces spracovania komunitného plánu sociálnych služieb

Podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách je povinnosťou miest a obcí vytvárať podmienky na podporu sociálneho rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, podmienky na komunitnú prácu a v prípade zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií, tieto s prihliadnutím na miestne špecifiká riešiť.

Komunitný plán sociálnych služieb obec vypracúva a schvaľuje na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby občanov v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce, v ktorom určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a stanovuje personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky

na ich zabezpečenie. Povinnosťou obce je predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na verejnú diskusiu.⁴

Podľa § 83 zákona o sociálnych službách je úlohou samosprávy vypracovať komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb a prijímateľmi sociálnych služieb na území obce.

Samotná tvorba komunitného plánu sociálnych služieb prebiehala v štyroch fázach :

1) PRÍPRAVNÁ FÁZA

Komunitné plánovania sociálnych služieb (KPSS) v obci Hrišovce začalo realizáciou projektu „podpora regionálneho rozvoja najmenej rozvinutého okresu Gelnica“ operačného programu Efektívna verejná správa realizovaným mestom Gelnica. O zámere vypracovať KPSS miestna samospráva následne informovala aktérov v oblasti sociálnych služieb i verejnosť, kde v rámci prípravy prebehol dotazníkový prieskum v obci ku komunitnému plánovaniu sociálnych služieb k zisťovaniu názorov verejnosti a ich potrieb v sociálnej oblasti s prihliadnutím na miestne pomery a špecifiká, bola vytvorená pracovná skupina zložená zo zástupcov účastníkov komunitného plánovania, ktorá zhodnotila a analyzovala stav poskytovaných sociálnych služieb v obci, identifikovala znevýhodnené skupiny obyvateľov v obci - prijímateľov sociálnych služieb, poskytovateľov sociálnych služieb a cieľové oblasti rozvoja.

2) ANALYTICKÁ FÁZA

Počas analytickej fázy komunitného plánovania bola vykonaná analýza

- demografických údajov a sociálnej situácie z údajov o registrovaných obyvateľoch obce a sociálnej situácie na území obce s miestnymi špecifikami,
- súčasne poskytované sociálne služby v obci,
- identifikácia prijímateľov sociálnych služieb, taktiež poskytovateľov sociálnych služieb, zistenie súčasného stavu o poskytovaní sociálnych služieb
- zisťovanie problémov v sociálnej oblasti vzhľadom k miestnym pomerom a špecifikám
- zisťovanie potrieb prijímateľov a poskytovateľov sociálnych služieb a názorov verejnosti.

V tejto fáze pracovná skupina identifikovala súčasný stav poskytovania sociálnych služieb, potreby obyvateľov a spracovala SWOT analýzu sociálnych služieb v obci – charakteristika silných stránok, slabých stránok, príležitostí a ohrození, ako východisko pre určenie stratégie rozvoja sociálnych služieb v obci.

3) STRATEGICKÁ FÁZA

Strategická fáza komunitného plánovania spočívala v určení hlavných priorít a cieľov rozvoja sociálnych služieb s prihliadnutím na miestne podmienky za účasti všetkých aktérov komunitného plánovania, zadefinovaní rozvojovej stratégie pre sociálnu oblasť v nadväznosti na výsledky analytickej fázy a identifikované potreby komunity. Rozvojová stratégia sociálnych služieb bola zahrnutá do priorít, programov, opatrení a konkrétnych aktivít v jednotlivých oblastiach, ktorých realizácia umožní naplniť víziu sociálnych služieb v obci Hrišovce.

Počas strategickej fázy sa za účelom vhodného kompromisného nastavenia rozvoja sociálnych služieb v obci uskutočnili :

- stretnutia pracovnej skupiny, zamerané na diskusiu k navrhovaným prioritám, opatreniam a konkrétnym aktivitám navrhované na obdobie rokov 2021 – 2026, ktoré vyplynuli z predchádzajúcich analýz a stretnutí pracovnej skupiny a realizácia ktorých prispeje k naplneniu priorít KPSS.
- stretnutia zástupcov samosprávy s jednotlivými poskytovateľmi sociálnych služieb s cieľom určiť spoločné priority a hľadať možnosti ich naplnenia prostredníctvom spoločných aktivít v časovom horizonte 2021 – 2026.

Strategická fáza končí predložením komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu (ďalej iba OcZ), čomu predchádza zverejnenie návrhu na webovej stránke obce a verejné prerokovanie s následným zapracovaním pripomienok.

4) REALIZAČNÁ FÁZA

Proces realizácie – uskutočňovanie plnenia opatrení komunitného plánu sociálnych služieb začína po schválení strategického dokumentu v Obecnom zastupiteľstve, pričom komunitné plánovanie (KP) je otvorený proces počas celej doby realizácie, zahŕňa plnenie plánu prostredníctvom implementácie jednotlivých aktivít, priebežné monitorovanie a každoročné vyhodnocovanie plnenia plánu, informovanie verejnosti o plnení stanovených úloh komunitného plánu, vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov, a v prípade potreby vykonávanie zmien v komunitnom pláne cestou aktualizácií.

Realizačná fáza komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce bude prebiehať v období rokov 2021 až 2026.

Tabuľka 2 Vecný a časový harmonogram spracovania KPSS obce Hrišovce

Proces tvorby KPSS	Obsah	Začiatok fázy	Koniec fázy
Prípravná fáza	Príprava, dotazníkový prieskum, vytvorenie pracovnej skupiny, zhodnotenie súčasného stavu a identifikácia znevýhodnených skupín	6/2021	7/2021
Analytická fáza	Vykonanie analýz k obyvateľom, prijímateľom a poskytovateľom sociálnych služieb, k ich potrebám	7/2021	8/2021
Strategická fáza	Definovanie rozvojovej stratégie vyplývajúca z predchádzajúcich analýz, nastavenie postupov a nástrojov na dosiahnutie priorít a cieľov	8/2021	10/2021
Realizačná fáza	Realizácia stratégie prostredníctvom aktivít, ročné vyhodnocovanie plánu, informovanie verejnosti o plnení úloh KP,	10/2021	12/2026

Zdroj : vlastné spracovanie

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

Pozostáva zo súborov údajov, ktoré tvoria podklad pre ďalšie rozhodovanie k smerovaniu rozvoja sociálnych služieb na území obce Hrišovce.

Tvoria ju analýzy oblastí, ktoré sú rozhodujúce v komunitnom plánovaní pre konečné rozhodovanie k naplneniu vízie, cieľov a priorít.

2.1 ANALÝZA DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV A SOCIÁLNEJ SITUÁCIE

2.1.1 História obce

Chotár je z veľkej časti hornatý, v minulosti okrem roľníctva poskytoval jeho obyvateľom možnosť zamestnať sa v okolitých lesoch. V stredoveku tu boli aj menšie bane na ťažbu železnej a medenej rudy.

Prvá písomná správa o existencii Hrišoviec pod názvom „terra Janchonis“ (zem Janchona) sa nachádza v listine z 2.7.1311. Neskôr sa uvádzala pod menami „Januk“ (1345), „Gyankfalua“ (1358), „Rysowecz“ (1460), „Rysocz“ (1598), „Hrischowcze“ (1773), „Gyónfalva“ (1902) a Hrišovce (od r. 1920).

Obec patrila rodu Žehrianskych (Sigrayovcov) a bola súčasťou hradného panstva Richnava. Keď roku 1460 sa stali dedičnými županmi Spiša Zápoľskí, dostali do vlastníctva okrem hradného panstva Spiš aj Richnavu. Po nich v rokoch 1528 – 1636 boli majiteľmi Spišského a Richnavského panstva, teda aj Hrišoviec, Turzovci. Poslednými majiteľmi Hrišoviec od r. 1638 do zániku poddanstva v roku 1848 boli Čakiovci.

V roku 1598 tu stálo iba 12 domov, v roku 1789 v 30 domoch tu žilo 215 ľudí, v roku 1828 v 40 domoch 292 obyvateľov slovenskej národnosti. V súčasnosti v obci Hrišovce žije 288 ľudí.

Kostol do 19. storočia v obci neexistoval. Hrišovce patrili ako fília najprv pod Richnavu, neskôr pod Kluknavu. Až v 30 rokoch 19. storočia bola v obci postavená kaplnka v klasickej slohu zasvätená Panne Márii Ružencovej. Neskôr sa z kaplnky postavil kostol, ktorý dodnes slúži obyvateľom Hrišoviec.⁷

2.1.2 Základná charakteristika územia

Obec Hrišovce leží v údolí potoka Slatvinka na úpätí masívu Sľubice v nadmorskej výške 430 m n. m. na rozhraní dvoch geomorfologických celkov vnútorných Západných karpát a Fatransko-tatranskej oblasti, ktoré patria do oblasti Braniska a Hornádskej kotliny. Branisko predstavuje na území katastra hornatinový reliéf s geologickým podložím odolných hornín. Hornádsku kotlinu tvoria menej odolné horniny.

V oblasti prevládajú kambizeme, kyslé až neutrálne pôdy.

Územie leží v mierne teplej klimatickej oblasti.

Prirodzenú vegetáciu územia tvoria na 75% listnaté dreviny, kde prevládajú bukové lesy a na 25% ihličnaté dreviny, z ktorých prevládajú borovica a smrek.⁷

Vzdialenosť obce od najbližšej obce Richnava je 3 km (iba z tejto obce je prístup po štátnej komunikácii do obce), od obce Kluknava 5,1 km (kde je najbližšia základná škola a ambulancia všeobecného lekára), 9,1 km od mesta Krompachy, 20 km od okresného mesta Gelnica, Obec leží vo vzdialenosti iba 13,9 km od diaľnice D1 v obci Široké a 23,2 km v obci Spišské

Podhradie, preto z hľadiska prístupu má výhodnú polohu. Hlavným miestom, kde občania obce dochádzajú do zamestnania je mesto Krompachy.

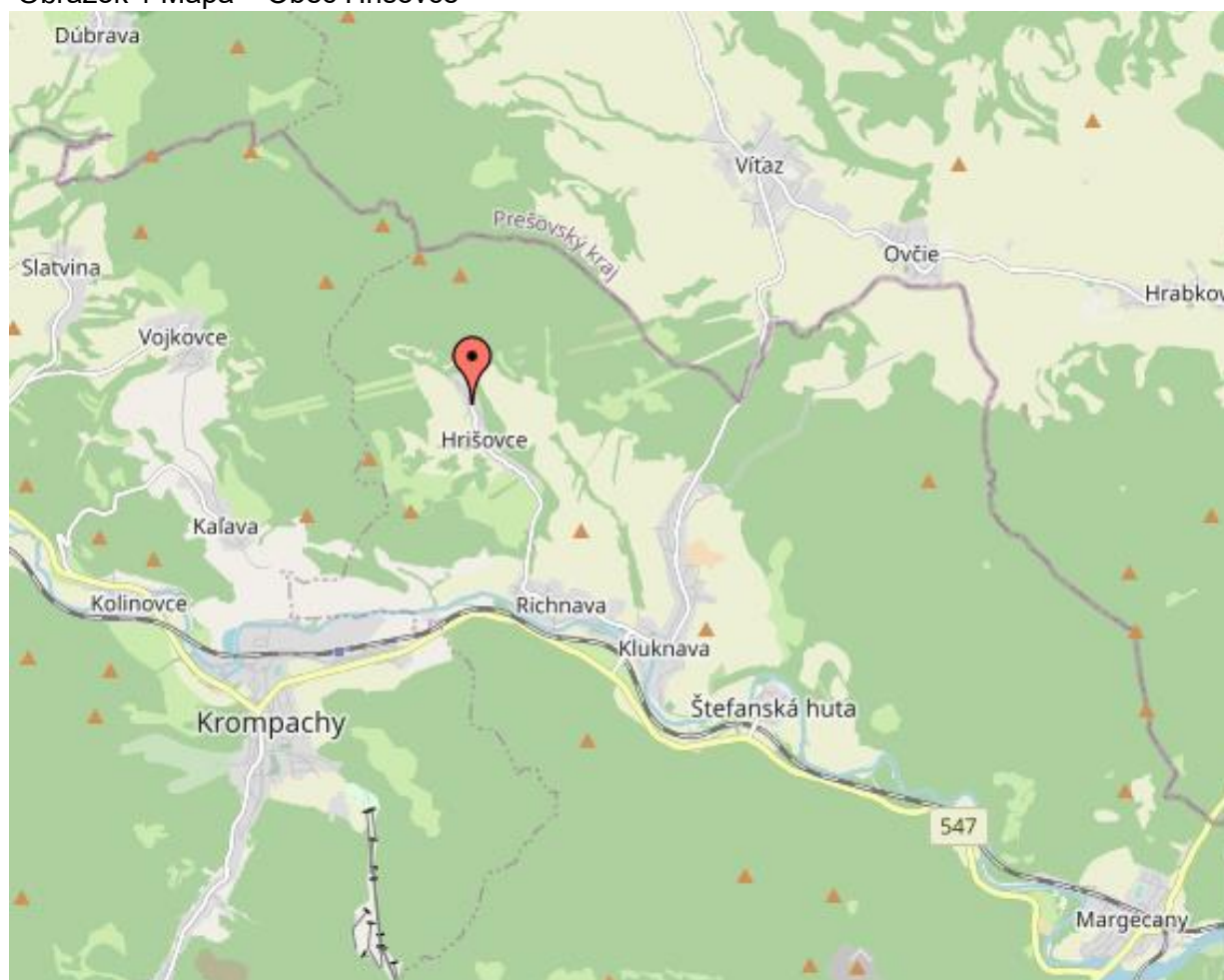
Do obce premáva autobusová doprava Košického samosprávneho kraja - Eurobus a. s. Spišská Nová Ves, najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy je v obci Richnava 3 km, najbližšia Základná škola s II. stupňom a všeobecný lekár je v obci Kluknava vzdialenej 5 km, najbližšia zastávka rýchlakov je v obci Margecany 13 km, najbližšie letisko je v Košiciach 50 km.

Tabuľka 3 Administratívne a územné začlenenie

Názov obce	HRIŠOVCE
Názov okresu	Gelnica
Názov kraja	Košický samosprávny kraj
Štatút	obec
Kód obce	543144
Kód katastrálneho územia	819441

Zdroj : Obecný úrad

Obrázok 1 Mapa – Obec Hrišovce

Zdroj : <http://www.hrisovce.sk/poloha-2/mapa/>

Susediace katastre obce Hrišovce

- katastrálne územie obce Richnava
- katastrálne územie obce Víťaz
- katastrálne územie obce Kaľava
- katastrálne územie obce Vojkovce

Tabuľka 4 Vzdialenosť najvýznamnejších sídelných štruktúr

Najbližšie významné sídelné obecné a mestské štruktúry	Vzdialenosť v km z obce Hrišovce
Richnava	3
Kluknava	5
Krompachy	9
Margecany	13
Široké – D1	14
Gelnica	20
Spišská Nová Ves	36
Prešov	40
Košice	50

Zdroj : vlastné spracovanie

Do obce Hrišovce vedie štátna cesta č. III/3270 z obce Richnava a je koncovou obcou. Stav miestnych komunikácií je tohto času vo vyhovujúcom a udržiavanom stave. Je však potrebné postupne pristupovať ku komplexnej oprave miestnych komunikácií a ciest v celej obci. Je potrebné previesť úpravy verejných priestranstiev v obci a vytvoriť odpočinkové zóny pre obyvateľov, ale aj pre turistov vrátane informačných systémov.

2.1.3 Obyvateľstvo

Demografická štatistika poskytuje rozhodujúci podiel informácií o obyvateľoch obce ako celku – o jeho stave, štruktúre, ako aj charakteristikách v konkrétnom časovom období.

V rámci komunitného plánovania sociálnych služieb je demografická štatistika zameraná na:

- počet obyvateľov obce (od r. 2010 do r. 2020 k 31.12. príslušného roka),
- štruktúra obyvateľov (z rôznych hľadísk – pohlavie, ekonomická aktivita a pod.),
- pohyb obyvateľstva (migrácia obyvateľstva, stav a pohyb obyvateľov a pod.).

K spracovaniu komunitného plánu sociálnych služieb boli k obyvateľom využité informácie zo zdrojov Štatistického úradu SR a ÚPSVaR.

Celkový počet obyvateľov obce Hrišovce dosiahol k 31.12.2020 celkom 288 obyvateľov, pričom z uvedeného počtu bolo 133 mužov a 155 žien.

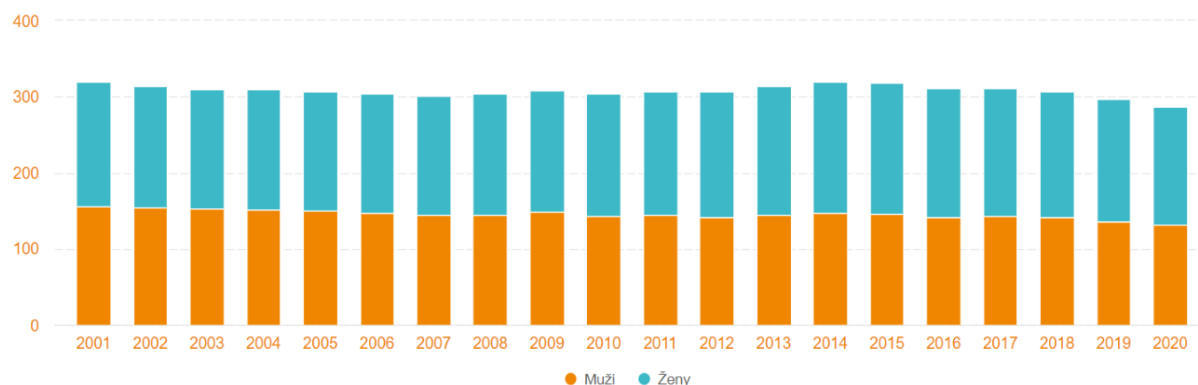
Tabuľka 5 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia v obci Hrišovce

HRIŠOVCE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Muži	144	145	143	145	148	146	143	144	142	137	133
Ženy	160	162	165	169	172	173	169	168	165	160	155
Spolu:	304	307	308	314	320	319	312	312	307	297	288

Zdroj: Štatistický úrad SR

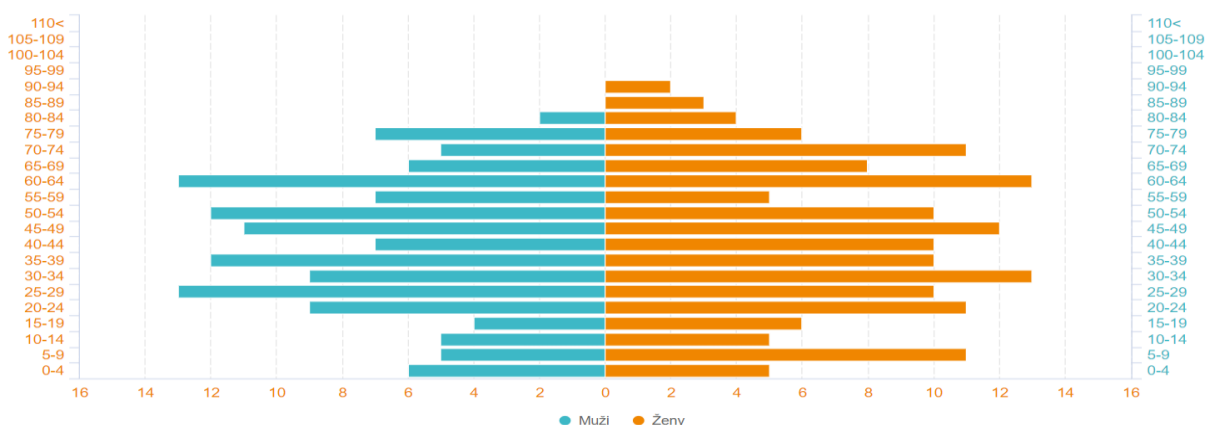
V sledovanom období v obci Hrišovce bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov (o 16 osôb). Počet mužov sa za sledované obdobie znížil o 11 osôb a počet žien sa znížil o 5 osôb.

Graf 1 - Zastúpenie mužov a žien na celkovom počte obyvateľov obce Hrišovce (vývoj v období rokov 2001-2020)

Zdroj : <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0421526509>

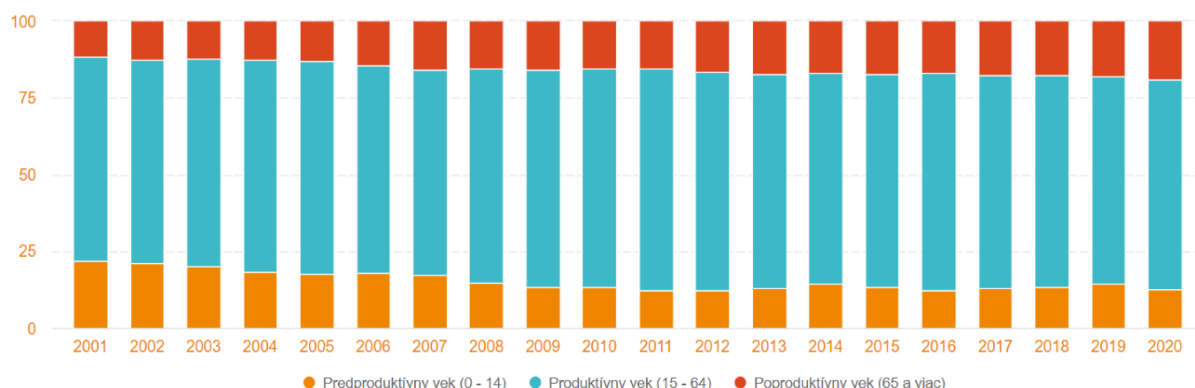
Graf 2 - Veková pyramída obce Hrišovce k 31.12.2020

Zdroj : <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0421526509>

Graf 3 – Ekonomická štruktúra obyvateľov z hľadiska veku v obci Hrišovce od r. 2001 (v %)

Zdroj : <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0421526509>

Tabuľka 6 Štruktúra obyvateľstva obce členená na predproduktívny, produktívny a poproduktívny vek

Rok	Počet obyvateľov	Priemerný vek	Predproduktívny vek (0 – 14 rokov) %	Produktívny vek (45 – 64 rokov) %	Poproduktívny vek (65 a viac rokov) %	Index starnutia %
1996	318	34,53	22,01	68,24	9,75	44,29
2000	307	35,9	22,15	65,8	12,05	54,41
2005	308	38,02	17,86	69,48	12,66	70,91
2010	304	40,0	13,49	71,05	15,46	114,63
2015	319	40,21	13,48	69,59	16,93	125,58
2020	288	43,05	12,85	68,4	18,75	145,95

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

V roku 2020 bolo v obci Hrišovce z celkového počtu 288 obyvateľov:

- v predproduktívnom veku 37 obyvateľov (12,85%)
- v produktívnom veku 197 obyvateľov (68,4%)
- v poproduktívnom veku 54 obyvateľov (18,75%)
- s indexom starnutia 145,95%.

Demografický vývoj v obci k vekovému zloženiu obyvateľstva v sledovaných skupinách sa od celorepublikového priemeru podstatne neodlišuje. Vekové zloženie obyvateľstva SR za posledných 10 rokov sa zmenilo, proces starnutia sa zintenzívnili. Porovnaním vekovej štruktúry obyvateľstva v obci, taktiež vidíme, že poproduktívne obyvateľstvo od roku 2010 a postupne každoročne dosahuje prevahu nad predproduktívnym obyvateľstvom, postupne stárne a tento proces naďalej pokračuje.

Štruktúra obyvateľstva obce v dôsledku stagnácie počtu obyvateľov predproduktívnom veku oproti zvyšujúcej sa prevahe poproduktívneho obyvateľstva v blízkej budúcnosti prinesie demografický problém v sociálnej starostlivosti obyvateľstva, čo možno napraviť nárastom počtu obyvateľstva o mladé rodiny.

Z dôvodu prevahy poproduktívneho obyvateľstva od r. 2010 je potrebné v obci rozvíjať úroveň poskytovania sociálnej služby a to hlavne zabezpečením poskytovania opatrovateľskej služby a zabezpečiť aj stravovanie, s vytvorením podmienok na zotrvanie prijímateľov v domácom prostredí, k plnohodnotnému spoločenskému a kultúrnemu rozvoju tejto cieľovej skupiny obyvateľov..

Aj napriek obmedzeným finančným možnostiam obce, bude podpora zameraná subjektom poskytujúcich sociálne služby na zabezpečovanie potrebných služieb pre občanov obce.

Prirodzený prírastok - migrácia obyvateľstva

Najviac detí sa v obci narodilo v rokoch 2011 a 2014. Naopak najnižšia pôrodnosť bola zaznamenaná v rokoch 2010, 2012 a 2016. Najväčší prirodzený prírastok obyvateľstva dosiahla obec v rokoch 2008 a 2016. Celkový prírastok obyvateľstva bol najnižší v roku 2013. Najvyšší celkový prírastok dosiahla obec v roku 2013 a 2014.

Tabuľka 7 Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva v obci Hrišovce

Hrišovce	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Narodení	1	6	1	4	6	2	1	2	3	3	-
Zomretí	7	5	1	2	3	5	7	1	4	8	2
Prirodzený prírastok obyvateľstva	-6	1	0	2	3	-3	-6	1	-1	-5	-2
Prist'ahovaní na trvalý pobyt	2	3	4	5	3	4	3	5	3	2	-
Vyst'ahovaní z trvalého pobytu	1	-	3	1	-	2	4	6	7	7	7
Migračné saldo	1	3	1	4	3	2	-1	-1	-4	-5	-7
Celkový prírastok obyvateľstva	-5	4	1	6	6	-1	-7	0	-5	-10	-9
Počet obyvateľov obce:	304	307	308	314	320	319	312	312	307	297	288

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

Národnostná štruktúra obyvateľstva

V obci žijú podľa sčítania obyvateľov k 31.12.2020 v obci žijú občania slovenskej, obyvatelia inej a nezistenej národnosti a 1 obyvateľ českej národnosti, pričom najviac, 275 obyvateľov obce (cca 95,49 %) hlásilo k slovenskej národnosti, 1 obyvateľka k českej a u 12 obyvateľov obce národnosť nebola zistená.

Tabuľka 8 Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti k 31.12.2020

NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
Slovenská	127	148	275
Česká	0	1	1
Iná a nezistená	6	6	12
SPOLU	133	155	288

Zdroj: Štatistický úrad SR

Náboženská štruktúra obyvateľov v obci

Podľa údajov zo sčítania osôb, domov a bytov (SODB) 2011 z hľadiska náboženského vyznania obyvateľstva dominujú v obci obyvatelia, ktorí sa hlásia k rímskokatolíckej cirkvi (tvoria 91,4 % obyvateľstva obce). Ku gréckokatolíckej cirkvi sa hlási 5 obyvateľov, bez vyznania je 5 obyvateľov, iné 1 obyvateľka a pri 15 obyvateľoch obce sa nepodarilo zistiť náboženské vyznanie.

Tabuľka 9 Náboženské vyznanie

NÁBOŽENSKÉ VYZNANIE	MUŽI	ŽENY	SPOLU
Rímskokatolícka cirkev	131	146	277
Gréckokatolícka cirkev	3	2	5
Bez vyznania	2	3	5
Iné	0	1	1
Nezistené	9	6	15
SPOLU	145	158	303

Zdroj: Štatistický úrad SR 2021, SODB 2011

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Úroveň vzdelania obyvateľov ovplyvňuje tvorbu spoločenských hodnôt v obci, pričom obyvatelia so stredným a vyšším vzdelaním sa aktívnejšie zapájajú do rozvojového procesu obce napr., v obecnom zastupiteľstve a v obecných účelových komisiách.

Z hľadiska vzdelanostnej úrovne bolo podľa údajov zo SODB 2011 v obci najviac zastúpené obyvateľstvo, ktoré má úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou), spolu 56 obyvateľov (18,48%), učňovské vzdelanie (bez maturity), spolu 52 obyvateľov (17,16%), so základným vzdelaním 48 obyvateľov (15,84%), bez vzdelania 38 obyvateľov (12,54%), vysokoškolské vzdelanie 37 obyvateľov (12,21%) a u 14 obyvateľoch (4,62%) nebolo zistené ich vzdelanie.

Tabuľka 10 Najvyššie dosiahnuté vzdelanie

NAJVIŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE		MUŽI	ŽENY	SPOLU
Základné		16	32	48
Učňovské (bez maturity)		38	14	52
Stredné odborné (bez maturity)		22	17	39
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		0	1	1
Úplné stredné odborné (s maturitou)		22	34	56
Úplné stredné všeobecné		4	8	12
Vyššie odborné vzdelanie		4	2	6
Vysokoškolské bakalárske		1	7	8
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		11	17	28
Vysokoškolské doktorandské		1	0	1
Vysokoškolské spolu		13	24	37
Študijný odbor	Prírodné vedy	0	2	2
	Technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotechnika ...)	7	3	10
	Technické vedy a náuky II (texilná v., spracov. kože, dreva, plastov, výroba hud. nástrojov ...)	1	2	3
	Poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	1	0	1
	Zdravotníctvo	0	2	2
	Spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit., a právne vedy, ekonomika a manažment ...)	3	8	11

	Spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedagog. a psych. vedy, publicistika ... nezistený	1	6	7
		0	1	0
Bez školského vzdelania		19	19	38
Nezistené		7	7	14
SPOLU		145	158	303

Zdroj: Štatistický úrad SR 2021, SODB 2011

2.1.4 Spoločenský život, kultúra a šport

Obec o dianí v obci informuje obyvateľstvo a širokú verejnosť prostredníctvom internetovej stránky www.hrisovce.sk.

Spoločenský život v obci je málo aktívny, ale na akciách Juniáles, Deň úcty k starším a Mikuláš sa zúčastňujú vekové kategórie od detí po seniorov

Tabuľka 11 Infraštruktúra kultúry a športu obce Hrišovce

Kultúrna vybavenosť	Áno/Nie	Športová vybavenosť	Áno/Nie
Knižnica	Áno	Športový klub	Áno
Kultúrny dom	Áno	Prírodné ihrisko	Nie
Spoločensko – kultúrne centrum	Áno	Multifunkčné ihrisko	Nie
Múzeum	Nie	Detské ihrisko	Áno
Kostol	Áno	Posilňovňa	Áno
Pamätná izba	Nie	Telocvičňa	Nie
Cintorín	Áno		
Sobášna sieň	Nie		
Dom smútku	Nie		

Zdroj : Obecný úrad

Tabuľka 12 Kultúrne aktivity v obci počas roka

Mesiac	Kultúrna aktivita
jún	Juniáles
október	Deň úcty k starším
december	Mikuláš

Zdroj : Obecný úrad

V obci je aktívny športový klub – Telovýchovná jednota Hrišovce, ktorá zastrešuje stolnotenisový klub, ktorý dosahuje veľmi dobré výsledky v okresných súťažiach a svoju činnosť vykonáva v priestoroch kultúrneho domu.

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity – detské ihrisko, turistika, cykloturistika, posilňovňa a možnosti pre poľovníctvo.

V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom i turistom ideálne podmienky na stretávanie sa pri rôznych príležitostiach.

2.1.5 Školstvo

V obci Hrišovce sa nenachádzajú výchovné zariadenia, materská škola ani základná škola. Školská výchova je zabezpečená pre deti v obci Kluknava, v Krompachoch a obci Margecany. V súčasnosti vo výchovno-vzdelávacom procese integrácia detí a žiakov prebieha bez pomoci asistenta učiteľa pre deti so zdravotným znevýhodnením.

Zo sociálneho hľadiska absentuje pedagogický dozor v obci.

2.1.6 Zdravotníctvo

V obci nie je zriadené zdravotné stredisko, ani lekárňu, občania navštevujú všeobecného lekára, lekára pre deti a dorast a zubného lekára v obci Kluknava, taktiež v Krompachoch, ako aj špecializovaných lekárov v Krompachoch a blízkych väčších mestách – Gelnica, Spišská Nová Ves, Prešov a Košice.

2.1.7 Služby

V obci je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplýva na finančné možnosti obce a obyvateľstva. Všetky podnikateľské subjekty pôsobia na komerčnej báze. Niektorí podnikatelia majú len sídlo v obci a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo obce.

Tabuľka 13 Odvetvová štruktúra subjektov pôsobiach v obci

Odvetvie	Počet prevádzok
Služby	13
Služby v lesníctve	9
Ostatné spoločnosti	4
Spoločnosti s.r.o	2
Maloobchod	2
Poľnohospodárstvo	1

Zdroj: <https://www.vsetkyfirmy.sk/>

V obci chýbajú možnosti zamestnávať obyvateľov s najnižším vzdelaním a časť obyvateľov obce dochádza za prácou do zahraničia.

2.1.8 Bývanie

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch s napojením na elektrinu a plyn, bez napojenia na verejný vodovod a na obecnú kanalizáciu. V obci je v súčasnom období vydaných 123 čísel k rodinným domov, pričom 101 rodinných domov je aktuálny stav vystavaných rodinných domov v obci.

Tabuľka 14 Vybavenie technickou infraštruktúrou v obci

Technická infraštruktúra	ÁNO/NIE
Vodovod	NIE
Kanalizácia	NIE
ČOV	NIE
Plyn	ÁNO
Elektrina, Verejné osvetlenie	ÁNO
Obecný rozhlas	ÁNO
Mobilný operátor	ÁNO
Internet	ÁNO

Zdroj : Obecný úrad

Tabuľka 15 Počet obývaných bytov podľa počtu miestností v obci

Počet obývaných bytov podľa počtu obytných miestností	Počet miestností					
	1	2	3	4	5	Nezistené
Počet obývaných bytov	0	6	22	29	28	0

Zdroj : ŠU SR 2021, SODB 2011

Tabuľka 16 Počet obývaných bytov podľa formy vlastníctva a zásobovania vodou v byte

Forma vlastníctva bytov a zásobovanie vodou	Forma vlastníctva/užívanie bytu					
	byt v bezplatnom užívaní	byt v nájme	byt vo vlastnom rodinnom dome	nezistený	obecný byt	vlastný byt v bytovom dome
bez vodovodu	-	-	1	-	-	-
Vodovod z vlastného zdroja	1	1	67	2	1	7
Vodovod zo spoločného zdroja	0	-	2	-	-	1

Zdroj : ŠU SR 2021, SODB 2011

V obci nie je vybudovaná infraštruktúra na výstavbu nových rodinných domov, bytová otázka sa rieši odkupovaním voľných rodinných domov.

2.2 ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB

Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb bola spracovaná na základe dotazníkového prieskumu, dostupných údajov v územnom obvode obce, získané osobným, telefonickým a elektronickým kontaktom s poskytovateľmi sociálnych služieb, s prijímateľmi sociálnych služieb a od Úradu práce sociálnych vecí a rodiny.

Dotazníkového prieskumu ku komunitnému plánu sociálnych služieb obce Hrišovce sa v období od 30.06. – 19.07.2021 zúčastnilo celkom 20 obyvateľov obce (vyhodnotenie dotazníka sa nachádza v prílohe č. 2), pričom občania sa vo väčšine vyjadrili, nie sú informovaní o poskytovaných sociálnych službách v obci, informácie o poskytovaní sociálnych služieb preferujú získať osobným kontaktom, na úradoch (Obecný úrad, ÚPSVaR ...), alebo od známeho, či internetu. Ďalej bolo zisťované, o aké sociálne služby majú občania záujem,

tak respondenti najčastejšie uviedli, že majú záujem o klub dôchodcov, klub mládeže, sociálne poradenstvo v obci, opatrovateľskú službu, prepravnú službu a jedáleň.

V dotazníkovom zisťovaní, ktorej skupine obyvateľstva by sa mala venovať väčšia pozornosť, tak väčšina respondentov uviedla seniorov, následne osoby so zdravotným postihnutím a skupinu detí a mládež, pričom občania preferujú rozvoj sociálnych služieb poskytovaných v domácnostiach.

Sociálna služba môže byť poskytovaná ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava. V zmysle zákona o sociálnych službách má poskytovanie sociálnych služieb v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou. Z uvedeného dôvodu sa kladie a aj v budúcnosti bude klásť dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je aj v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2021 – 2030. Sociálna infraštruktúra v obci je nastavená k potrebám obyvateľstva podľa finančných možností obce.

V obci nepôsobí sociálne zariadenie, v ktorom je možné zabezpečiť sociálnu službu občanom odkázaným v zariadení. Pobytové sociálne služby sú najbližšie v Spišských Vlachoch, Gelnici, Prakovciach, Spišskej Novej Vsi, Košiciach alebo v Prešove, kde je možnosť zabezpečiť sociálnu službu v zariadení.

Opatrovateľská služba nie je v prevádzkovaná obcou a na koordináciu sociálnych služieb v obci nie je vytvorená funkcia sociálneho pracovníka k poskytovaní základného sociálneho poradenstva, mapovanie občanov, ktorý potrebujú sociálne služby, posudzovanie problémov fyzickej osoby alebo rodiny, odporúčanie a sprostredkovanie odbornej sociálnej pomoci.

Pre sociálne skupiny seniorov a ťažko zdravotne postihnuté osoby sa opatrovateľská služba v súčasnosti zabezpečujú hlavne rodinnými príslušníkmi v domácom prostredí s využitím systému sociálneho zabezpečenia a pomoci formou peňažného príspevku na opatrovanie z ÚPSVaR a k 31.12.2020 bola takáto sociálna služba poskytovaná 11 občanom obce. V obci taktiež pôsobí neverejný poskytovateľ opatrovateľskej služby – n. o. OÁZA, Široké č. 175, pričom terénnou formou v súčasnosti poskytuje sociálne opatrovateľské služby 3 občanom obce.

V obci nebola založená miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb, taktiež ani miestna organizácia dôchodcov.

Vzhľadom na demografický vývoj v obci, s nárastom občanov poproduktívneho veku je potrebné dopĺňať vhodné formy poskytovania sociálnych služieb v obci, kde vhodnou alternatívou môže byť permanentné zabezpečenie opatrovateľskej služby a stravovania s cieľom zotrvania prijímateľov sociálnych služieb v domácom prostredí, vytvorením podmienok na kvalitný a plnohodnotný život a ich spoločenský a kultúrny rozvoj.

Obec má obmedzené finančné možnosti, ale podporuje snahu subjektov, ktoré poskytujú sociálne služby potrebné v obci pre občanov.

Obec poskytuje tieto sociálne služby:

- základné sociálne poradenstvo
- pomoc zabezpečenia stravovania odkázaných osôb
- pomoc pri zamestnávaní dlhodobo nezamestnaných občanov v spolupráci s ÚPSVaR
- pomoc rodinám v krízových situáciách napr. živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.

2.3 ANALÝZA SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN

Sociálna súdržnosť závisí od súdržnosti všetkých vrstiev spoločnosti a spájania hospodárskej politiky s politikou sociálnou. Od toho závisí aj trvalo udržateľný rast kvality života občanov, pri ktorej je potrebné zohľadňovať aj nemateriálnu životnú úroveň, kde patrí zdravie, vzdelávanie, práca, medziľudské vzťahy, sociálne kontakty, trávenie voľného času a kvalita životného prostredia.

Cieľovým zameraním sociálnej práce je okrem jednotlivca, aj skupina alebo komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú, pričom spoločným znak je určený sociálnym znevýhodnením, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na opatreniach štátu. V obci má vývoj obyvateľstva v posledných rokoch mierne klesajúcu tendenciu, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia a tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb.

Veková štruktúra má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb, pri ktorých je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Sociálne znevýhodnené skupiny v obci môžeme rozdeliť do skupín :

1. seniори
2. zdravotne postihnutí
3. nezamestnaní
4. deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
5. občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

2.3.1 Seniori

Senior je starší človek - spravidla osoba v poproduktívnom veku, nad 65 rokov, pričom charakteristickými faktormi sú vek a starnutie človeka.

Zmeny v starobe môžeme rozdeliť :

- fyziologické – seniorsky vek so sebou spravidla prináša vizuálne premeny a chorobnosť, pričom zhoršujúci zdravotný stav zapríčiňuje nárast neaktívnych seniorov,
- psychologické – úbytok mozgového tkaniva a tým spomalenie seniora, veľakrát nastáva dobrovoľná sociálna izolácia, čo má za následok demenciu, depresie, poruchy adaptácie, správania ...
- sociálne zmeny – nastáva pri odchode do dôchodku a tým spojený aj úbytok finančných prostriedkov, obmedzenie kontaktov a tým aj veľa voľného času, ktorý sa musia naučiť využívať.

Sociálne potreby seniorov spočívajú v tom, že chcú patriť k skupine, kde sa cítia dobre, byť milovaní a aj prijímať tento pocit od druhých, byť informovaní o okolitom dianí a mať možnosť s niekým hovoriť a vyjadrovať sa.⁸

Starnutie obyvateľstva je chápané ako nenávratiteľný biologický proces v živote človeka, charakterizuje ho indikátor aktívneho starnutia obyvateľstva - index starnutia, ktorý vyjadruje koľko osôb vo veku 65 a viac rokov pripadá na 100 detí vo veku 0-14 rokov. Zdravé starnutie

je proces maximálneho využitia všetkých príležitostí k fyzickému, sociálnemu a duševnému zdraviu, ktorý umožňuje starším ľuďom zúčastniť sa aktívne a bez diskriminácie spoločenského života.

Skupinu seniorov je možné charakterizovať týmito spoločnými prejavmi:

- dosiahnutie veku rozhodného pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácií vyžadujúcej podporu komunity,
- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- pri strate životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny
- využiteľný potenciál jednotlivcov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity.

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu, je najpočetnejšia skupina v porovnaní k ostatným kategóriám populácie komunity, preto je potrebné tejto kategórii venovať špecifickú pozornosť.

V obci Hrišovce k tejto skupine obyvateľov nie je zabezpečená vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc, je málo informácií k poskytovateľom sociálnych služieb, absentujú skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb, bezbariérovosť v obci nie je riešená a chýba miestna legislatíva k poskytovaniu sociálnych služieb občanom.

Tabuľka 17 Seniori v obci Hrišovce (rok 2020)

Celkový počet obyvateľov	Muži	Ženy	Spolu
	133	155	288
Seniori	Muži	Ženy	Spolu
65-69	6	8	14
70-74	5	11	16
75-79	7	6	13
80-84	2	4	6
85+	-	5	5
Spolu:	20	34	54

Zdroj: Štatistický úrad SR

Občania nad 65 rokov majú 18,75 % zastúpenie z celkového počtu obyvateľov obce, to znamená, že ide o najväčšiu skupinu, ktorá je perspektívne odkázaná na sociálne služby. Keď porovnáme vývoj osôb v poproduktívnom veku od r. 1996, tak vidíme, že počet ľudí poproduktívneho veku má narastajúcu tendenciu podobne ako v okrese Gelnica, Košickom kraji ale aj celej Slovenskej republike, pričom obec Hrišovce v percentuálnom vyjadrení poproduktívnych občanov je nad celookresným priemerom, celokrajským priemerom a aj celoslovenským priemerom.

Tabuľka 18 Vývoj osôb v poproduktívnom veku od r. 1996

Vývoj osôb v poproduktívnom veku (65+, %) /ROK	1996	2000	2005	2010	2015	2018	2020
HRIŠOVCE	9,75	12,02	12,66	15,46	16,93	17,26	18,75
okres Gelnica	7,59	8,56	9,72	10,05	11,76	13,76	15,46
kraj Košice	10,31	10,71	10,95	11,42	13,26	14,82	15,78
SR	11,09	11,47	11,74	12,38	14,45	16,04	17,07

Zdroj : <http://datacube.statistics.sk/>

V obci Hrišovce nie je zriadená Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska, ale v prípade záujmu, obec bude nápomocná pri vytváraní podmienok na jej činnosť.

Jedáleň pre dôchodcov v obci nie je zriadená, ale stravovanie obecný úrad vie zabezpečiť cestou registrovaného subjektu z oblasti stravovania. Postup a podmienky pri poskytovaní stravovania dôchodcom, deťom a zdravotne postihnutým občanom v obci nie upravené VZN a ani iným spôsobom.

Obec taktiež ekonomicky nevypomáha pri oprávnených nákladoch za sociálne služby obyvateľom obce umiestnených v sociálnom zariadení.

Bezbariérovosť v obci nie je riešená, legislatívne upravené vo vyhláške Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Priebežným prieskumom, aspoň raz ročne k 30.04., je potrebné povereným zamestnancom alebo voleným občanom obce monitorovať skupinu seniorov v obci a ich potreby sociálnych služieb.

2.3.2 Zdravotne postihnutí

Zdravotné postihnutie môžeme nazvať akúkoľvek duševnú, telesnú, dočasnú, dlhodobú alebo trvalú alebo handicap, ktorý osobám so zdravotným postihnutím bráni prispôbovať sa bežným životným situáciám. Zdravotné postihnutie zahŕňa mnoho funkčných obmedzení a môže byť telesné, psychické alebo kombinované.

Osoby so zdravotným postihnutím sú osoby s telesnými, mentálnymi, psychickými, intelektuálnymi, zmyslovými postihnutiami, postihnutiami pohybového aparátu, ostatnými postihnutiami (môžu mať charakter civilizačných ochorení) alebo kombinované postihnutia, ktoré spolu s rôznymi prekážkami môžu brániť osobe účinnému zapojeniu do spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými. Vznik a existencia zdravotného postihnutia je sociálna udalosť v živote človeka, ktorá ovplyvňuje zásadným spôsobom jeho život, ale aj jeho rodiny a podľa kategórií postihnutia má rozdielne dopady na sociálne následky a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci.⁹

V obci Hrišovce k tejto skupine obyvateľov - občanov ťažko zdravotne postihnutých (ŤZP) nie je zabezpečené vyhľadávanie a evidencia takýchto osôb, absentujú informácie k poskytovateľom sociálnych služieb, ale aj k špecializovaným sociálnym poradenstvám

(ŠSP), nie je vybudovaná bezbariérovosť v obci, ťažko hľadajú uplatnenie na trhu práce a chýba miestna legislatíva k zabezpečeniu pomoci tejto skupine osôb.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje poskytovaniu sociálnych služieb dostatočný priestor podľa ich druhov a foriem poskytovania a zoznam poskytovateľov sociálnych služieb podľa typu poskytovateľa, druhu sociálnej služby, cieľovej skupiny zdravotne postihnutej osoby na okresných úrovniach je na internetovej stránke Košického samosprávneho kraja <https://info.vucke.sk/Info/>.

Opatrovateľská služba sa poskytuje osobe, ktorá je odkázaná na dohľad alebo na pomoc inej osoby, na základe stupňa odkázanosti. Starostlivosť v domácom prostredí je forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu ťažko zdravotne postihnutých občanov. Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby v súčasnosti k 31.12.2020 je v obci zabezpečované pre 11 občanov peňažným príspevkom na opatrovanie cestou Úradu práce sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) a 3 občanom obce sa zabezpečuje poskytovanie opatrovateľskej služby **terénnou formou** cestou neverejného poskytovateľa sociálnych služieb n. o. OÁZA, Široké č. 175.

Obec Hrišovce neprevádzkuje a ani nemá zapísanú opatrovateľskú sociálnu službu do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja a ani nemá k tomu vypracovanú a schválenú obecným zastupiteľstvom legislatívu.

Denné centrum poskytuje sociálnu službu **ambulantnou formou** počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou nasledovne :

- a/ poskytuje sociálne poradenstvo,
- b/ zabezpečuje záujmovú činnosť.⁴

V obci nie je zriadené denné centrum, tak uvádzame zoznam vybratých denných centier v okolí.

Tabuľka 19 Vybraté denné centrá pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím v okolí

Názov poskytovateľa	Forma	Miesto poskytovania
Mesto Krompachy	ambulantná	SNP č. 21 053 42 Krompachy Tel. 053/4192217
DEDUŠKO n. o. Kluknava sídlo Košice, Vojenská 2	ambulantná	Kluknava č. 734 053 51 Kluknava Tel. 0948922447
DEDUŠKO n. o. Margecany sídlo Košice, Vojenská 2	ambulantná	Margecany, školská 2 055 01 Margecany Tel. 0948922447
CHARITA Gelnica	ambulantná	Gelnica, ul. Slovenská č. 66 Tel. 0911 942 662
Mestská časť Košice – Sídliisko KVP	ambulantná	Cottbuská č. 36, 040 23 Košice, Košice-Sídliisko KVP Tel. 055/7890619

Mestská časť Košice - Západ	ambulantná	Laborecká 2, Košice 040 11 Košice-Západ Tel . 055/6443027
Mestská časť Košice - Juh	ambulantná	Milosrdenstva 4, Košice 040 01 Košice-Juh, Tel. 0905670714
Mesto Prešov	ambulantná	Sabinovská 34, 080 01 Prešov Tel. 051/7710557

Zdroj : vlastné spracovanie

Ak terénna sociálna služba alebo ambulantná sociálna služba nie je vhodná, účelná alebo dostatočne nerieši nepriaznivú situáciu osoby, poskytuje sa **pobytová sociálna služba**, kde súčasťou sociálnej služby je ubytovanie celoročné alebo týždenné.

Tabuľka 20 Vybraté zariadenia sociálnych služieb v okolí

Názov poskytovateľa	Forma	Miesto poskytovania
PRO VITAE n. o. GELNICA	pobytová	NsP Gelnica, Nemocničná č. 42 Tel. 0917 754 914
Dom opatrovateľskej služby GELNICA	pobytová	Gelnica ul. SNP č. 20 Tel. 053/ 4821 689
Zariadenie opatrovateľskej služby PRAKOVCE	pobytová	Prakovce č. 277 Tel. 0901700648
IDEA- Domov sociálnych služieb Prakovce	pobytová	Prakovce č. 264 Tel. 053/4874417
SocialTrans n. o. Spišské Vlachy	pobytová	Spišské Vlachy, Jarná č. 23 Tel. 053/4298865
Domov dôchodcov NÁLEPKOVO n. o.	pobytová	Nálepkovo, Letná 352/8 Tel. 053/4298246
Spišská katolícka charita SPIŠSKÁ NOVÁ VES	pobytová	Spišská Nová Ves ul. Slovenská č. 30 Tel. 0910842563

Zdroj : vlastné spracovanie

V obci Hrišovce bolo k 31.12.2020 uznaných evidovaných spolu 52 osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej iba ŤZP) a bolo ÚPSVaR vydaných 15 preukazov osobám s ťažkým zdravotným postihnutím a 31 preukazov osobám s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej iba ŤZP-S).

Tabuľka 21 Veková štruktúra osôb uznaných za ŤZP – stav k 31.12.2020

Počet fyzických osôb s ŤZP	Muži	Ženy	Spolu
vo veku do 7 rokov	0	0	0
vo veku od 7 do 18 rokov	1	0	1
vo veku od 19 do 65 rokov	14	10	24
vo veku od 66 – 80 rokov	10	11	21
vo veku nad 80 rokov	1	5	6
Spolu	26	26	52

Zdroj: ÚPSVaR SR

Tabuľka 22 Počet preukazov ŤZP a ŤZP-S – stav k 31.12.2020

Počet preukazov celkom	Preukaz FO s ŤZP			Preukaz FO s ŤZP-S		
	MUŽ	ŽENA	SPOLU	MUŽ	ŽENA	SPOLU
vo veku do 7 rokov	0	0	0	0	0	0
vo veku od 7 do 18 rokov	0	0	0	1	0	1
vo veku od 19 do 65 rokov	4	3	7	8	5	13
vo veku od 66 – 80 rokov	5	3	8	5	6	11
vo veku nad 80 rokov	0	0	0	1	5	6
Spolu	9	6	15	15	16	31

Zdroj: ÚPSVaR SR

Tabuľka 23 Počet poberateľov - peňažné príspevky (PP) na kompenzáciu podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu (PPnK) s trvalým pobytom v obci Hrišovce

Príspevok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PP na opatrovanie	19	20	16	17	14	13	13	13	13	11
PPnK zvýšených výdavkov - diéta	6	5	6	7	7	7	8	9	9	9
PPnK zvýšených výdavkov - hygiena alebo opotrebovanie	29	27	26	27	24	24	21	21	20	17
PPnK zvýšených výdavkov - prevádzka OMV	30	29	31	34	33	34	30	32	31	30
PP na kúpu pomôcky	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0

PP na kúpu zdvíhacieho zariadenia	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
PP na úpravu rodinného domu	0	0	0	2	0	2	0	1	0	0
PP na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
PP na opravu pomôcky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
PP na kúpu osobného mot. vozidla	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0

Zdroj: ÚPSVaR

V spolupráci s ÚPSVaR je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania uchádzača o zamestnanie zdravotne postihnutých občanov vo verejnom a podnikateľskom sektore a možnosť uplatnenia zdravotne postihnutej osoby vo vytvorených chránených dielňach.

V obci nie je zriadená miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb a obec neprispieva na čiastočnú úhradu nákladov stravy pre seniorov a zdravotne postihnutých, ale stravovanie obecný úrad vie zabezpečiť cestou registrovaného subjektu z oblasti stravovania. Postup a podmienky pri poskytovaní stravovania dôchodcom, deťom a zdravotne postihnutým občanom v obci nie upravené VZN a ani iným spôsobom.

Bezbariérovosť v obci nie je riešená – príslušná legislatíva na riešenie bezbariérovosti v obci je vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Priebežným prieskumom, aspoň raz ročne k 30.04., je potrebné povereným zamestnancom alebo voleným občanom obce monitorovať zdravotne postihnuté osoby v obci a ich potreby sociálnych služieb.

2.3.3 Nezamestnaní

Nezamestnaní sú označované práceschopné osoby, ktoré si nemôžu nájsť platené uplatnenie na trhu práce. Nezamestnanosť je následkom nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce, lebo tých čo sa pracovnú silu ponúkajú je viac, ako tých čo pracovnú silu hľadajú.

Nezamestnanosť môžeme rozdeliť na :

- cyklickú spojená s hospodárskym cyklom, v čase krízy je zamestnaných menej ako v dobe rastu,
- absolútnu – v určitej oblasti je dopyt po pracovných miestach vyšší ako je počet pracovných miest,
- štruktúrnú – nezamestnaný nemôže získať prácu vo svojom odbore, súvisí s nerovnomernosťou ponuky a dopytu,
- dočasnú – krátkodobá – súvisí s obdobím hľadania si novej práce

- sezónnu – pri sezónnej práci,
- technologickú – technologickým vývojom trhu práce k požadovaným profesiám,
- skrytú – časť nezamestnaných nie je v žiadnej evidencii (napr. bezdomovci), časť si aktívne nehľadá prácu (napr. nízke mzdy), časť má objektívne dôvody (napr. matka kôli starostlivosti o deti, keď nemá dostupnú materskú škôlku),
- špeciálne typy nezamestnanosti – napr. nezamestnanosť regionálna, žien, mládeže.

Rizikové skupiny nezamestnaných sú mladiství, absolventi škôl, uchádzači v pred dôchodkovom veku, ženy po materskej dovolenke, uchádzači o zamestnanie so zmenenou pracovnou schopnosťou, osoby po výkone trestu a dlhodobo nezamestnaní.

Dĺžka trvania nezamestnanosti môže byť ovplyvnená nedostatočnou kvalifikáciou, málo pracovných skúseností, nedôstojné podmienky k práci u zamestnávateľov, slabá sebadôvera, nízke finančné ohodnotenie, nezáujem o prácu, hodnotová orientácia nekorešponduje s podmienkami ponúkaných prác a objektívne okolnosti kôli vysokým nákladom do zamestnania, trhu práce v regióne atď.

Podpora (dávka) v nezamestnanosti je dávka v nezamestnanosti vyplácaná sociálnou poisťovňou, pričom každý poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti po splnení zákonných podmienok priznania dávky a vzniká dňom zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie na príslušnom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) a zaniká uplynutím najviac 6 mesiacov.¹⁰

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo z obce (sú osoby vo veku od 15 rokov) pracuje v priemyselnej výrobe v okolitých mestách a obciach, dochádzajú denne za prácou, v lesníctve a s ním súvisiacich službách a ďalších službách, taktiež časť občanov obce dochádza za prácou do zahraničia.

Štatistické údaje k nezamestnaným z obce boli zisťované zo zdroja Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Tabuľka 24 Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Hrišovce k 31.12.2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet evidovaných uchádzačov	23	14	21	20	22	21	14	8	5	6
Z toho ŽENY	5	3	7	7	7	7	5	2	3	3
z toho dlhodobo nezamestnaní	10	7	5	7	8	7	6	4	2	0

Zdroj: ÚPSVaR

Celkový počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) v obci od r. 2014 klesá, pričom k 31.12.2019 boli z obce Hrišovce evidovaní 6 nezamestnaní občania, z toho 3 ženy. Taktiež z hľadiska dlhodobej nezamestnanosti došlo k poklesu nezamestnaných od r. 2010, kde v r. 2019 nebol takýto uchádzač o zamestnanie z obce Hrišovce.

Ďalšie údaje k nezamestnaným obce Hrišovce :

Tabuľka 25 - Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v obci Hrišovce

Vek / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
19	1	0	3	1	0	2	0	0	0	1
20 – 24	5	2	3	4	4	4	3	1	0	0

25 – 29	4	4	3	2	3	2	0	0	1	1
30 – 34	3	1	3	3	2	2	1	0	0	1
35 – 39	3	1	2	2	2	1	2	0	0	0
40 – 44	2	2	1	0	1	3	3	2	1	0
45 – 49	1	1	2	5	5	2	1	1	1	1
50+	4	3	4	3	5	5	5	4	2	2

Zdroj: UPSVaR

Najviac uchádzačov o zamestnanie od r. 2010 bol podľa veku v štruktúre 20-24 rokov, 25-29 rokov a 50+ rokov, pričom počty nezamestnaných sa za posledné 3 roky znižovali.

Tabuľka 26 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania v obci Hrišovce
k 31.12.2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Neukončené základné vzdelanie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Základné vzdelanie	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Nižšie stredné odborné vzdelanie	9	8	13	13	14	12	9	7	4	3
Úplné stredné odborné vzdelanie	8	3	4	4	6	9	3	1	1	2
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	1	1	2	1	1	0	0	0	0	1
Vysokoškolské vzdelanie I. stupeň	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Vysokoškolské vzdelanie II. stupeň	3	2	2	0	1	0	2	0	0	0
Vysokoškolské vzdelanie III. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: UPSVaR

Najviac uchádzačov o zamestnanie od r. 2010 bol podľa v štuktúre podľa vzdelania u uchádzačov s nižším stredným vzdelaním.

Tabuľka 27 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie k 31.12.2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0-3 mesiacov	8	1	5	5	7	6	2	3	0	1
4-6 mesiacov	1	1	5	2	2	5	2	0	1	3
7-9 mesiacov	3	2	4	1	2	0	4	1	2	1
10-12 mesiacov	1	3	2	5	3	3	0	0	0	1
13-24 mesiacov	3	2	2	5	3	3	2	2	1	0
25-48 mesiacov	3	1	0	0	2	1	1	0	1	0
Nad 48 mesiacov	4	4	3	2	3	3	3	2	0	0

Zdroj: ÚPSVaR

Najviac uchádzačov o zamestnanie od r. 2010 bol podľa v štruktúre podľa dĺžky evidencie u uchádzačov do 3 mesiacov, taktiež nad 48 mesiacov, **dlhodobá nezamestnanosť** sa posudzuje obdobie **nad 12 mesiacov**.

Tabuľka 28 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa profesie posledného zamestnania v obci

	2015	2016	2017	2018	2019
Príslušníci ozbrojených síl	0	0	0	0	0
Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0	0	0	0
Špecialisti	0	0	0	0	0
Technici a odborní pracovníci	1	0	0	0	0
Administratívni pracovníci	0	1	0	0	0
Pracovníci v službách a obchode	2	1	1	1	1
Kvalif. pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve	3	4	1	2	0
Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	4	1	1	1	0
Operátori a montéri strojov a zariadení	4	2	2	1	2
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	4	5	3	0	2
Neurčené	3	0	0	0	1

Zdroj: ÚPSVaR

Najviac uchádzačov o zamestnanie od r. 2015 bolo v štruktúre podľa profesie posledného zamestnania u pomocných a nekvalifikovaných pracovníkov, taktiež u pracovníkov v poľnohospodárstve a lesníctve.

V spolupráci s ÚPSVaR Gelnica, obec v prípade potreby organizuje aktívnu činnosť (menšie obecné služby) podľa § 52 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti,

hlavne pre najodkázanejšiu skupinu, dlhodobo nezamestnaných občanov, na podporu a udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sú občania v evidencii nezamestnaných po dobu dlhšiu ako 12 mesiacov, ktorých charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia k ponuke voľných pracovných miest, strata pracovných návykov, záujmu a motivácie pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce.¹¹

Aktivačné práce (menšie obecné služby pre obec) sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, dlhodobo nezamestnaným uchádzačom o zamestnanie, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevku k dávke v hmotnej núdzi podľa § 10 a § 12 zákona č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi, podľa v rozsahu a za podmienok určených týmto zákonom,¹² nepretržite najviac počas 6 kalendárnych mesiacov v rozsahu najviac 20 hodín týždenne, týkajú sa aktivít v obci pri údržbe verejných priestranstiev, zberu odpadkov v obci a pomocných prácach v obci.

Cieľom verejnoprospešných prác je zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku. Obec má záujem pomôcť svojim občanom, pretože u dlhodobo nezamestnaných postupom času klesá sebavedomie a aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Tohto času na základe príspevku projektov ÚPSVaR v zmysle § 52 zákona o službách zamestnanosti je v obci činnosť vykonávaná 1 obyvateľom obce.

Zamestnávanie uchádzačov o zamestnanie **zdravotne postihnutých osôb** sa zabezpečuje hlavne cestou chránených dielni podľa § 55 zákona o službách zamestnanosti, kde zoznam chránených dielni je zverejňovaný a aktualizovaný polročne ÚPSVaR na svojej webovej stránke, kde v chránených dielnach sú zamestnávaní v pomere najmenej 50% občanov so zdravotným postihnutím a pracoviská sú prispôbované zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím, podpora samostatne zárobkovej činnosti občana so zdravotným postihnutím je vymedzená v § 57 zákona.¹¹

Nezamestnanosť sa snaží ÚPSVaR znižovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať uchádzačov prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce.

Priebežným prieskumom, aspoň raz ročne k 30.04., je potrebné povereným zamestnancom alebo voleným občanom obce monitorovať dlhodobo nezamestnaných občanov v obci a ich potreby k aktívnemu uplatneniu sa na trhu práce.

2.3.4 Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Rodina založená manželstvom je základnou bunkou spoločnosti, kde hlavným účelom manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí, pričom záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú (zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine).

Štát podporuje rodiny s deťmi jednorazovými a opakovanými sociálnymi dávkami, ktoré sú ako forma pomoci rodičom na výdavky spojené s narodením dieťaťa, alebo viacerých detí súčasne pri zabezpečení starostlivosti o nezaopatrené deti, ich výchovu a výživu, pritom sa neskúma príjem rodiny s výnimkou poskytovania náhradného výživného.

Peňažná pomoc rodinám s deťmi v zmysle platnej legislatívy Slovenskej republiky je :

- príspevok pri narodení dieťaťa alebo viacerých detí súčasne

- prídavok na dieťa
- príplatok k prídavku na dieťa
- rodičovský príspevok
- príspevok na starostlivosť o dieťa
- náhradné výživné (ak povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť na dieťa)

Stav keď príjem členov domácnosti nedosahuje sumy životného minima a členovia domácnosti si príjem nevedia alebo nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastnou prácou, výkonom vlastníckeho práva k majetku alebo uplatnením nárokov, sa nazýva **hmotná núdza**. Pomoc v hmotnej núdzi je dávka v hmotnej núdzi, príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na bývanie, ochranný príspevok a aktivačný príspevok.

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny (MPSVaR) poskytuje taktiež príspevok pre deti žijúce v rodinách, ktorým sa poskytuje dávka v hmotnej núdzi a príspevok k dávke, ak je príjem rodiny najviac vo výške životného minima :

- podpory výchovy k stravovacím návykom dieťaťa zúčastňujúceho sa vzdelávacieho procesu,
- dotáciu na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením.

Tabuľka 29 Počet detí v obci Hrišovce k 31.12.2020

Celkový počet obyvateľov	Muži	Ženy	Spolu
	133	155	288
Deti	Chlapci	Dievčatá	Spolu
0-4 rokov	6	5	11
5-9 rokov	5	11	16
10-13 rokov	4	3	7
14-18 rokov	4	6	10
Spolu:	19	25	44

Zdroj: Štatistický úrad SR

Zameranie na skupinu detí a mladé rodiny s deťmi je v súčasnej dobe stárnuta populácie nevyhnutné, ak chceme dosiahnuť konkurencieschopnú udržateľnú, efektívnu a vedomostnú ekonomiku a spravodlivú spoločnosť pre všetky generácie. Hospodárske prínosy investovania do detí mladých rodín výrazne prevyšujú nad finančnými nákladmi spojenými s touto investíciou.¹³ V obci Hrišovce vyrastajú deti v usporiadaných rodinách, ale chýba podpora a miestna legislatíva k podpore mladých rodín s deťmi, podpora príspevku pri narodení dieťaťa, pričom v obci sa nenachádza marginalizovaná rómska komunita.

Údaje o počtoch poberateľoch rodičovského príspevku a ďalších štátnych sociálnych dávok na deti sú uvedené v prehľade so zdroja Úradu práce sociálnych vecí a rodiny.

Tabuľka 30 Rodičovský príspevok - obyvatelia s trvalým pobytom v obci Hrišovce k 31.12.2020

Počet poberateľov	Počet
Je dieťa s nepriaznivým zdravotným stavom	1
Nie je dieťa s nepriaznivým zdravotným stavom	6
Spolu za r. 2020	7

Zdroj: ÚPSVaR

Tabuľka 31 Ďalšie peňažné príspevky – počet poberateľov s trvalým pobytom v obci Hrišovce

Príspevok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Príspevok pri narodení dieťaťa	5	2	4	5	2	1	1	3	3	2
Prídavok na dieťa (počet detí)	77	73	78	77	71	68	62	61	59	51
Rodičovský príspevok	9	10	11	12	12	11	8	7	9	7

Zdroj: ÚPSVaR SR

Skupina detí a mládeže v obci nie je organizovaná, infraštruktúra na zabezpečenie činnosti voľného času sa nachádza v kultúrno – spoločenskom centre alebo deti a mládež môžu tráviť voľný čas bicyklovaním, turistikou, prechádzkami alebo inými aktivitami v prírode v obci a jej okolí. V obci je možnosť športového vyžitia mládeže v stolnom tenise v budove kultúrneho domu.

V obci sa nachádza spoločensko-kultúrne centrum a jeho hlavnou úlohou je udržiavať, podporovať a rozvíjať športové, kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať športové činnosti - posilňovňa, miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľno časové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva - knižnica.

Deti navštevujú školy blízkych v obciach Richnava a Kluknava a meste Krompachy, kde za výchovno- vzdelávacím procesom denne dochádzajú.

Sociálne služby k predmetnej cieľovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny s deťmi, rodiny v kríze a mladých ľudí.

Ohrozená rodina je rodina, ktorá sa ocitla v nepriaznivej životnej situácii pre

- alkohol alebo iné návykové látky (hlavne ako prostriedok na odbúranie stresu)
- náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie
- neadekvátne rodičovské postoje, vzory a hodnoty
- rodina nemá vhodné priestory na bývanie
- sociálne vylúčenie z dôvodov chudoby

Problémové správanie sa pri ohrozenej rodine nemusí vyskytnúť, ktoré by priamo ohrozilo dieťa alebo iného člena rodiny, ale môže byť spúšťačom, že dlhodobým neriešením takejto krízovej situácie môže dôjsť k rozkladu rodiny a následne na základe rozhodnutia súdu aj k odlúčeniu detí od rodičov.¹⁴

Tabuľka 32 Počet detí v evidencii sociálnoprávnej ochrany detí (SPOD) a sociálnej kurately (SK) na ÚPSVR za celý okres Gelnica k 31.12.2020

Deti v evidencii SPOD a SK	Počet rodín	Počet detí
Počet nových prípadov v priebehu roka	105	210
Počet riešených prípadov v priebehu sledovaného roka celkom	453	1023
Počet prípadov celkom ku koncu sledovaného roka (celkom v evidencii)	1328	2732

Zdroj : ÚPSVaR

Tabuľka 33 Vykonávanie opatrení ÚPSVaR zo strany sociálnoprávnej ochrany detí (SPOD) a sociálnej kurately (SK) k 31.12.2020 - obec Hrišovce

Deti umiestnené v zariadeniach	Centrum pre deti a rodiny (CDR)	Reedukačné centrum (RC)	Diagnostické centrum (DC)
Počet detí umiestnených v zariadeniach na základe neodkladného opatrenia	0	0	0
Počet detí umiestnených v zariadeniach s nariadenou ústavnou starostlivosťou starostlivosť	0	0	0
Počet detí umiestnených v zariadeniach na základe výchovného opatrenia	0	0	0
SPOLU	0	0	0

Zdroj : ÚPSVaR

Tabuľka 34 Počet detí v náhradnej starostlivosti a s nariadeným výchovným opatrením k 31.12.2020 – obec Hrišovce

Deti v náhradnej starostlivosti, dohľad	Počet rodín	Počet detí
Počet detí v náhradnej osobnej starostlivosti (NOS)	0	0
Počet detí v pestúnskej starostlivosti (PS)	0	0
Počet detí s nariadeným výchovným opatrením (NVO)	0	0

Zdroj : ÚPSVaR

Tabuľka 35 Počet detí v evidencii sociálnej kurately k 31.12.2020 – obec Hrišovce

Deti v evidencii sociálnej kurately	Maloletí (0-14 rokov)	Mladiství (14-18 rokov)	Spolu
Počet detí v evidencii sociálnej kurately	0	0	0

Zdroj : ÚPSVaR

Obec v súčasnosti nemá umiestnené deti v náhradnej rodinnej starostlivosti, reedukačnom zariadení alebo v centre pre deti a rodiny, v evidencii sociálnoprávnej ochrany detí a ani v evidencii sociálnej kurately ÚPSVaR. Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu k sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kurately na riešenie krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov detí.

Obec je ochotná poskytovať pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. Úlohou obce a ďalších štátnych orgánov je ochrana detí pred týraním, zneužívaním a zanedbaním výchovy a výživy zo strany rodičov.

V súčasnosti vo výchovno-vzdelávacom procese integrácia detí a žiakov prebieha bez pomoci asistenta učiteľa, nakoľko v obci sa nenachádzajú deti so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním, ktoré by potrebovali túto službu, 1 dieťa v obci je s nepriaznivým zdravotným stavom.

Priebežným prieskumom, aspoň raz ročne k 30.04., je potrebné povereným zamestnancom alebo voleným občanom obce monitorovať potreby detí a mladých rodín v obci.

2.3.5 Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Skupina občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami je svojím zložením najrozličnejšia a aj potreby, prístupy, formy a nástroje sa u týchto občanov vzhľadom na sociálne znevýhodnenie líšia. Do tejto sociálnej skupiny patria :

- občania bez prístrešia
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- spoločensky neprispôsobiví občania (marginalizované rómske komunity)
- závislí občania – alkohol, drogy a rôzne druhy závislostí⁴

Táto cieľová skupina sociálne znevýhodnených občanov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup, pretože patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Dlhodobá nezamestnanosť a poberanie sociálnych dávok a príspevkov k dávkam udržiavajú ľudí v pasivite, nevplyvajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec podporuje začlenenie tejto skupiny sociálne znevýhodnených občanov do spoločnosti a v budúcnosti sa chce zamerať hlavne na vykonávanie preventívnych aktivít, pomoci v súčinnosti s ÚPSVaR a ďalšími príslušnými inštitúciami hľadať riešenia k ich zaradeniu do bežného života.

Sociálna prevencia by mala byť najdôležitejšia k predchádzaniu patologických javov a k predchádzaniu krízových situácií v rodinách.

Ak oprávnená osoba (rodič) nevyužíva prídavok na dieťa v súlade s poskytnutým účelom, ÚPSVaR poukáže prídavok inému subjektu cestou osobitného príjemcu, ktorým môže byť obec alebo iná osoba, taktiež obec môže byť ÚPSVaR určená ako osobitný príjemca v prípade poskytovania dávky v hmotnej núdzi, ktorá poskytovaním pomoci nedosiahne účel na ktorý je určená. V samospráve nie je dostatok vzdelaných sociálnych pracovníkov, ani finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.¹⁵

V predchádzajúcom období bola zabezpečená potravinová pomoc 3 obyvateľom obce prostredníctvom Slovenského červeného kríža.

Marginalizovaná rómska komunita nie je v obci zastúpená a preto nie sú potrebné sociálne služby pre marginalizovanú rómsku komunitu (MRK).

Priebežným prieskumom, aspoň raz ročne k 30.04., je potrebné povereným zamestnancom alebo voleným občanom obce monitorovať potreby občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami v obci, taktiež v prípade potreby zabezpečiť pre občanov tejto znevýhodnenej skupiny špeciálne poradenstvo.

Tabuľka 36 Vybraté špecializované sociálne poradenstvá v okolí

Názov poskytovateľa	Miesto poskytovania	Cieľová skupina
Deti slnka	Krompachy, Poštová 1123 Tel. 0905258909	Občania, ktorí nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojenie základných životných potrieb, občania na ktorých je páchané násilie, alebo sú ohrození domácim násilím, občania dlhodobo nezamestnaní, občania s nádorovým ochorením alebo iným závažným zdravotným postihnutím, občania po výkone trestu, odchovanci detských domovov a drogovu závislí
Deti slnka	Gelnica, Športová 14 Tel. 0918717325	
Spišská katolícka charita	Spišská Nová Ves, ul. Slovenská č. 30 Tel. 0902095817	Osamelí rodičia, matky v núdzi, mladí dospelí končiaci pobyt v detskom domove, občania po výkone trestu, jednotlivci a skupiny z marginalizovaného sociálneho prostredia, jednotlivci a rodiny v krízovej situácii, ŤZP osoby, občania vo vyššom veku, ľudia bez domova, osoby závislé na návykovej látke, osoby s nelátkovou závislosťou
Úsmev ako dar	Spišská Nová Ves, ul. Zimná č. 61 Tel. 0911747030	Rodiny a osamelí rodičia v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorým hrozí sociálne vylúčenie. Mladí dospelí bez podpory po ukončení poskytovania starostlivosti v detskom domove
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	Spišská Nová Ves, ul. Fabiniho č. 9 Tel. 0911636423	Občania so zrakovým postihnutím, rodinní príslušníci občanov so zrakovým postihnutím

Zdroj : vlastné spracovanie

2.4 ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vývojom obyvateľstva v obci Hrišovce je zaznamenaný nárast počtu obyvateľov v kategórii poproduktívneho veku a zvyšujúcimi sa požiadavkami na sociálne služby hlavne na skupinu občanov v poproduktívnom veku. Zo štatistických údajov vyplýva, že počet a podiel ľudí v poproduktívnom veku má narastajúcu tendenciu a predproduktívne obyvateľstvo stagnuje alebo klesá, z čoho vyplýva, že iba nárastom počtu obyvateľstva o mladé rodiny sa môže znížiť index starnutia (IS) a tým v budúcnosti zvýšiť počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Základné sociálne služby sú v obci podľa požiadaviek a potrieb obyvateľov zabezpečené, pričom na základe zistených potrieb občanov bude potrebné reagovať v týchto oblastiach sociálnych služieb :

- základné sociálne poradenstvo v obci,
- rozšírenie terénnych sociálnych služieb (zabezpečujúcich sociálne služby pre obec) na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu a dovŕšenia dôchodkového veku,
- podporu individuálnej bytovej výstavby, prípravou pozemkov na výstavbu rodinných domov pre mladé rodiny,
- zabezpečiť možnosť stravovania odkázaných osôb
- vyriešiť bezbariérovosť v obci
- podporovať vytvorenie sociálneho zariadenia v regióne pre potreby obce
- pomoc pri zabezpečení poskytovania sociálnej služby v zariadení

2.4.1 SWOT analýza v sociálnej oblasti obce Hrišovce

Silné stránky :	Slabé stránky :
- záujem obce na poskytovaní, rozširovaní a rozvoji sociálnych služieb - krásne a príťažlivé vidiecke prostredie - dostatok priestorov na poskytovanie sociálnych služieb - existencia infraštruktúry na voľnočasové Aktivity - vybudované kultúrno spoločenské centrum, kultúrny dom a detské ihrisko - aktívna športová organizácia stolného tenisu v obci - využívanie aktivačných prác na podporu zamestnanosti - možnosť stravovania seniorov a osoby ŤZP cestou poskytovateľa stravovacích služieb - blízkosť mesta Krompachy - vzdialenosť atraktívneho miesta cestovného ruchu Krompachy- Plejsy, - funkčná terénna opatrovateľská služba - dobrá spolupráca obecného úradu so školami, kde chodia deti do škôl	- chýbajú informácie o možnostiach využívania sociálnych služieb - nárast počtu seniorov - absencia školského zariadenia, zdravotníckeho zariadenia a zariadenia sociálnych služieb v obci - dopravná dostupnosť k službám z obce - migrácia mladej generácie za prácou, školou a bývaním - chýbajúca infraštruktúra k IBV rodinných domov pre mladé rodiny - chýba sociálna komisia v obci - atraktivita obce sa znižuje tým, že je koncovou obcou a prechodová obec Richnava má značné zastúpenie marginalizovanej skupiny obyvateľov, - nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb - nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie sociálnych služieb - nie je vyriešená bezbariérovosť v obci - chýba miestna organizácia seniorov a zdravotne postihnutých občanov - chýba miestna legislatíva k sociálnym službám pre občanov
Príležitosti :	Ohrozenia :
- možnosti k využitiu financovania projektov a aktivít v sociálnej oblasti (fondy EÚ, podpora ministerstiev, granty, KSK ...) - budovanie partnerstva a rozširovanie spolupráce obce na regionálnej úrovni - aktívna účasť verejnosti pri mapovaní sociálnych potrieb a riešení nepriaznivých životných situácií - rozvoj riešenia problémov na miestnej úrovni - zvyšovanie dostupnosti jednotlivých typov sociálnych služieb občanom - zapájanie seniorov a zdravotne postihnuté osoby do verejného života - cielenie opatrení podľa miestnych potrieb - spolupracou s ÚPSVaR zabezpečovanie rekvalifikácie a vytváranie nových pracovných príležitostí pre uchádzačov o zamestnanie - možnosť rozvoja dobrovoľníctva v obci - možnosť založenia sociálnej komisie v obci - zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie miestnych problémov	- pokles populácie, stárnutie a neschopnosť tento proces zastaviť - narastajúci počet obyvateľov odkázaných na využívanie sociálnych služieb - možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví - nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie kompetencií obce v sociálnych službách - nízke príjmy seniorov v pomere k cene poskytovaných služieb - neochota ľudí meniť svoju situáciu vo vzdelávaní, práci, spolupráci k riešeniu vecí verejných - hospodárska kríza - neisté finančné zabezpečenie občanov - málo pracovných príležitostí na miestnej a regionálnej úrovni - nedostatok pracovných príležitostí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov - opatrenia COVID 19

Zdroj : vlastné spracovanie

Vyhodnotením analýzy bola zistená nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k vplyvom a javom slabých stránok. Na základe spracovanej analýzy sú slabé stránky v prevahe v počte a ich vplyvoch v sociálnej oblasti nad silnými, čím by neriešením tohto stavu mohlo dôjsť :

- medzi občanmi obce možný vznik sociálneho napätia a jeho narastanie
- zníženie úrovne poskytovania sociálnych služieb
- občania stratia dôveru vo vzťahu k obci pre neschopnosť riešenia problémov v sociálnej oblasti

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť určuje hlavné ciele a priority sociálnych služieb s prihliadnutím na miestne podmienky za účasti všetkých aktérov komunitného plánovania, zadaním rozvojovej stratégie pre sociálnu oblasť na základe výsledkov analytickej fázy a zistenými potrebami komún.

Stratégia rozvoja sociálnych služieb bola premietnutá do priorít, programov, konkrétnych opatrení a aktivít pre jednotlivé oblasti, ktorých realizácia umožní naplniť víziu sociálnych služieb v obci Hrišovce.

3.1 Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb obce Hrišovce

VÍZIA

Zabezpečiť kvalitné sociálne služby občanom a vytvoriť podmienky trvalého rozvoja obce v sociálnej oblasti.

Hlavný cieľ :

Zabezpečenie kvalitných životných podmienok pre všetkých obyvateľov obce so zameraním na znevýhodnené skupiny osôb a občanov odkázaných na pomoc.

Tabuľka 37 Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Hrišovce

PRIORITY	PROGRAM	OPATRENIA/AKTIVITY	ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	ZDROJE	CIEĽOVÁ SKUPINA
Priorita č. 1 SOCIÁLNE PORADENSTVO A ROZVOJ SOCIÁLNO- PREVENTÍVNYCH PROGRAMOV	1.1 Sociálne poradenstvo v obci	1.1.1 - zabezpečenie informovanosti občanov o možnostiach získania sociálneho poradenstva na informačných tabuliach obce 1.1.2.- zabezpečenie vzdelávania zamestnancov obce v sociálnej oblasti	2021 – 2026 každoročne	vlastné zdroje, cudzie zdroje	- Obyvatelia obce - Zamestnanci OcÚ

Komunitný plán sociálnych služieb
obce HRIŠOVCE
na obdobie rokov 2021 – 2026

	1.2 Rozvoj sociálno – preventívnych programov	1.2.1 - zvyšovanie povedomia znevýhodnených skupín v sociálnej oblasti - aktivity znevýhodnených skupín zamerané na zvyšovanie povedomia, ich ochrane a prevencii	2021 – 2026 každoročne	Dotácie, granty, vlastné zdroje, cudzie zdroje	Znevýhodnené skupiny obyvateľov obce
Priorita č. 2 ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY	2.1 Rozvoj opatrovateľskej služby	2.1.1 - podpora opatrovateľskej služby pre obyvateľov s cieľom na ich zotrvanie v domácom prostredí 2.1.2 - podpora verejných i neverejných poskytovateľov sociálnych služieb 2.1.3 - pomoc pri zabezpečovaní pobytovej služby v registrovanom zariadení VÚC	2021 – 2026 každoročne	Dotácie, granty, vlastné zdroje, cudzie zdroje	- Seniori - Zdravotne postihnutí
	2.2 Rozvoj sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb	2.2.1 - vybudovanie bezbariérových vstupov do obecných budov - aktivity k vybudovaniu bezbariérových vstupov do obecných budov (vysporiadanie vlastníckych vzťahov, spracovanie dokumentácie, stavebné povolenie, získanie zdrojov, verejné obstarávanie, realizácia) 2.2.2 – príprava lokalít a vybudovanie infraštruktúry pre IBV rod. domov - aktivity k príprave lokalít a vybudovaniu infraštruktúry IVB (vysporiadanie vlastníckych vzťahov, spracovanie	2021 – 2026 každoročne	Dotácie, granty, vlastné zdroje, cudzie zdroje	- Obyvatelia obce

		<i>dokumentácie, povolenia, získanie zdrojov, realizácia budovania infraštruktúry)</i> 2.2.3 - podpora možnosti stravovania - podpora zabezpečenia stravovania - pomoc pri zabezpečení potravinovej pomoci 2.2.4 - rozvoj kultúry, kultúrnych podujatí - podpora kultúry, kultúrnych podujatí 2.2.5 - rozvoj športu, športových podujatí - podpora športu a športových podujatí 2.2.6 - vybudovanie cyklotrasy 2.2.7 - podpora dobrovoľníckej činnosti a aktivít			
Priorita č. 3 PODPORA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽOV	3.1 Podpora aktivít pre znevýhodnené skupiny (deti a mládež, mladé rodiny, seniori, zdravotne postihnutí ..)	3.1.1 – podpora aktivít pre deti a rodiny a ostatné znevýhodnené skupiny občanov 3.1.2 - podpora ohrozených rodín v kríze	2021 – 2026 každoročne	Dotácie, granty, vlastné zdroje, cudzie zdroje	Znevýhodnené skupiny obyvateľov obce
	3.2 Nezamestnaní	3.2.1 – pomoc nezamestnaným pri hľadaní zamestnania - spolupráca s ÚPSVaR pri hľadaní zamestnania, - zapájanie sa do projektov AOTP, - pomoc pri rekvalifikácií	2021 – 2026 každoročne	Dotácie, granty, vlastné zdroje, cudzie zdroje	Nezamestnaní
Priorita č. 4 ROZVOJ PARTNERSTVA	4.1 Rozvoj partnerstva a spolupráce v sociálnej oblasti	4.1.1 - rozvoj partnerstva pri realizácii projektov/aktivít v sociálnej oblasti - rozvoj partnerstva s okolitými obcami - rozvoj partnerstva s poskytovateľmi sociálnych služieb - rozvoj partnerstva pri realizácii projektov/aktivít v sociálnej oblasti	2021 – 2026	Dotácie, granty, vlastné zdroje, cudzie zdroje	Znevýhodnené skupiny obyvateľov obce

Zdroj : vlastné spracovanie

4 REALIZAČNÁ ČASŤ (IMPLEMENTAČNÁ)

4.1 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Hrišovce je úzko prepojený s pripravovaným strategickým dokumentom „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrišovce “(ďalej iba PHRSR), ktorého tvorba prebiehala súbežne s tvorbou PHRSR. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci.

Finančné možnosti v súčasnom programovom rozpočte obce sú ohraničené a preto požiadavku na financovanie opatrení a aktivít je potrebné zahrnúť do programového rozpočtu na rok 2022 a každoročne počas aktuálnosti komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce na obdobie r. 2021 – 2026. Všetky opatrenia a aktivity obce nie je možné realizovať len z vlastných zdrojov, ale obec počíta aj s využitím viaczdrojového financovania.

Tabuľka 38 Časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu

PLÁN REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE HRIŠOVCE							
PRIORITA, PROGRAM Opatrenie/Aktivita	termín (rok)	zodpovedný	financovanie		indikátor	východisková hodnota	cieľová hodnota R- ročná C-celé obdobie
			zdroj	výška v € každoročne			
PRIORITA 1	SOCIÁLNE PORADENSTVO A ROZVOJ SOCIÁLNO – PREVENTÍVNYCH PROGRAMOV						
PROGRAM 1.1	Sociálne poradenstvo v obci						
Opatrenie/Aktivita 1.1.1 Zabezpečenie informovanosti občanov o možnostiach získania sociálneho poradenstva na informačných tabuliach obce	2022-2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	vlastné zdroje cudzie zdroje	100	Počet aktivít	0	1/R

Komunitný plán sociálnych služieb
obce HRIŠOVCE
na obdobie rokov 2021 – 2026

Opatrenie/Aktivita 1.1.2 Zabezpečenie vzdelávania zamestnancov obce v sociálnej oblasti	2022-2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	vlastné zdroje cudzie zdroje	100	Počet aktivít	0	1/R
PROGRAM 1.2	Rozvoj sociálno – preventívnych programov						
Opatrenie/Aktivita 1.2.1 Zvyšovanie povedomia znevýhodnených skupín v sociálnej oblasti	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie, granty, vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Počet preventívnych programov	0	1/R
PRIORITA 2	ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY						
PROGRAM 2.1	Rozvoj opatrovateľskej služby						
Opatrenie/Aktivita 2.1.1 Podpora opatrovateľskej služby pre obyvateľov s cieľom na ich zotrvanie v domácom prostredí	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie granty vlastné zdroje cudzie zdroje	1000	Počet opatrovaných/ opatrovateľiek	14/3	19/5/C
Opatrenie/Aktivita 2.1.2 Podpora verejných i neverejných poskytovateľov sociálnych služieb	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	vlastné zdroje cudzie zdroje	100	Počet podporených poskytovateľov	1	2/C
Opatrenie/Aktivita a 2.1.3 Pomoc pri zabezpečovaní pobytovej služby v registrovanom zariadení VÚC	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	vlastné zdroje cudzie zdroje	100	Počet opatrovaných	0	3/C
PROGRAM 2.2	Rozvoj sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb						
Opatrenie/Aktivita 2.2.1	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie granty vlastné zdroje	neurčená	Počet zrealizovaných aktivít	0	1/R

Komunitný plán sociálnych služieb
obce HRIŠOVCE
na obdobie rokov 2021 – 2026

Vybudovanie bezbariérových vstupov do obecných budov			cudzie zdroje				
Opatrenie/Aktivita 2.2.2 Príprava lokalít a vybudovanie infraštruktúry pre IBV rod. domov	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie granty vlastné zdroje cudzie zdroje	2000	Počet zrealizovaných aktivít	0	1/R
Opatrenie/Aktivita 2.2.3 Zabezpečenie možnosti stravovania	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie granty vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Zabezpečenie poskytovateľov	0	1/C
Opatrenie/Aktivita 2.2.4 Rozvoj kultúry, kultúrnych podujatí	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie, granty, vlastné zdroje cudzie zdroje	1000	Počet podporených kultúrnych podujatí	0	1/R
Opatrenie/Aktivita 2.2.5 Rozvoj športu, športových podujatí	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	vlastné zdroje cudzie zdroje	2000	Počet podporených športových podujatí	0	1/R
Opatrenie/Aktivita 2.2.6 Vybudovanie cyklotrasy	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie, granty, vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Počet zrealizovaných aktivít	0	1/R
Opatrenie/Aktivita 2.2.7 Podpora dobrovoľníckej činnosti	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Počet podporených dobrovoľníckych aktivít	0	1/R
PRIORITA 3	PODPORA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽOV						
PROGRAM 3.1	Podpora aktivít pre znevýhodnené skupiny						

Opatrenie/Aktivita 3.1.1 Podpora aktivít pre deti a rodiny a ostatné znevýhodnené skupiny občanov	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie, granty, vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Počet aktivít	0	1/R
Opatrenie/Aktivita 3.1.2 Podpora ohrozených rodín v kríze	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie, granty, vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Každoročný štatistický prehľad	0	2/C
PROGRAM 3.2	Nezamestnaní						
Opatrenie/Aktivita 3.2.1 Pomoc nezamestnaným pri hľadaní zamestnania	2022 – 2026 každoročne	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie, granty, vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Počet aktivít	0	1/R
PRIORITA 4	ROZVOJ PARTNERSTVA						
PROGRAM 4.1	Rozvoj partnerstva a spolupráce v sociálnej oblasti						
Opatrenie/Aktivita 4.1.1 Rozvoj partnerstva pri realizácii projektov/aktivít v sociálnej oblasti	2022 – 2026	Starosta obce, administratívna pracovníčka	dotácie, granty, vlastné zdroje cudzie zdroje	neurčená	Počet partnerstiev	3	5/C

neurčená – výška finančného zabezpečenia neurčená (potrebné spolufinancovanie, individuálne posudzovanie)

Zdroj : vlastné spracovanie

4.2 Spôsob monitorovania a vyhodnocovania komunitného plánu

Tento plán bude priebežne monitorovať starosta obce, ním poverený zamestnanec obce (administratívna pracovníčka) alebo poverené osoby obecným zastupiteľstvom, zodpovedne posudzovať, získavať (na základe podnetov občanov alebo vlastných zistení) a spracovávať pripomienky, vyhodnocovať ich a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie, ktoré má byť záväzným pre tvorbu rozpočtu obce, pretože jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce. Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený, rozvojový dokument pre všetky subjekty, ktoré majú záujem na území obce realizovať zámery a činnosti sociálneho rozvojového charakteru, napr. miestni podnikatelia, štátne orgány, mimovládny sektor a odborné pracoviská, čo je základom pre tvorbu a implementáciu kvalitných sociálnych projektov v obci.

Obecné zastupiteľstvo obce Hrišovce minimálne 1x ročne k **30. aprílu** za predchádzajúci kalendárny rok prerokuje správu o sociálnej situácii v obci a plnenie úloh vyplývajúcich z komunitného plánu a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce. Za implementáciu, aktualizáciu, vyhodnocovanie a príslušnú komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o priebežnom plnení a vyhodnotení úloh komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie.

4.3 Podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb

V procese komunitného plánovania zohrávajú významnú úlohu miestni obyvatelia a od nich sa očakáva, že vyjadrí svoje požiadavky k potrebám sociálnych služieb aj pri aktualizácii komunitného plánovania na základe

- písomných návrhov občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť
- ústnych návrhov občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložení návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasťou obyvateľov na verejnom zasadnutí obce.

Komunitný plán je otvorený dokument a jeho aktualizácia umožní prispôbiť ciele novým podmienkam, požiadavkám a trendom. Pri zmene a aktualizácii sa stanovuje nový obsah KPSS vzhľadom na previazanosť s právnymi podmienkami k finančnej podpore poskytovateľov sociálnych služieb.

Aktualizácia sa môže vykonať priebežne na základe vyhodnotených potrieb obce pri napĺňaní komunitného plánu a v prípade zverejnenia Národných priorít rozvoja sociálnych služieb v zákonnej lehote (do 6 mesiacov) a týka najmä :

- demografických a štatistických údajov uvedených v komunitnom pláne
- na základe aktualizovaných a vyhodnotených dát je potrebná analýza s prípadným nastavením nových priorít, cieľov a aktivít v oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- vypracovania analýz k novým navrhovaným prioritám s popisom ich realizácie.³

Zmenu komunitného plánu je možné vykonať

- pri zmene priorít
- pri možnosti získania finančných prostriedkov na konkrétne sociálne potreby
- pri nových návrhoch k poskytovaniu sociálnych služieb v obci
- po uplynutí plánovaného obdobia komunitného plánu.

4.4 Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode obce

V súčasnosti obec Hrišovce neposkytuje žiadnu sociálnu službu okrem základného sociálneho poradenstva, ale podporuje poskytovanie potrebných sociálnych služieb s verejným a neverejným poskytovateľom pre potreby obce na základe zmluvy s poskytovateľom.

Poskytovateľ sociálnych služieb v územnom obvode obce Hrišovce je n. o. OÁZA, Široké č. 175, ktorý v súčasnosti poskytuje dennú terénnu opatrovateľskú službu. Prehľad denných stacionárov pre seniorov a osoby zdravotne postihnuté na základe rozhodnutia posudkového lekára sú uvedené v časti 2.3.2 Zdravotne postihnutí.

V súčasnosti nie je registrovaný iný verejný alebo neverejný poskytovateľ sociálnej služby na území obce Hrišovce a žiadny iný subjekt neponúkol spoluprácu pri poskytovaní potrebných sociálnych služieb v obci Hrišovce.

Obec Hrišovce pre potreby poskytovateľa sociálnej služby uvedenej v § 25, § 35, § 36 a §40 Zákona č. 44/2008 o sociálnych službách vydáva na jeho žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b cit. zákona s komunitným plánom sociálnych služieb obce, ak je to v súlade záujmom a potrebami cieľových skupín v komunite obce.

4.5 Finančné podmienky obce na poskytovanie sociálnej služby

Finančné podmienky obce ku koncepcii rozvoja poskytovania sociálnej služby podľa zákona o sociálnych službách spočívajú v určení finančných zdrojov z rozpočtu obce na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov a foriem sociálnych služieb.

Na realizáciu plánovaných opatrení a aktivít rozvoja sociálnych služieb budú poskytovatelia sociálnych služieb využívať vlastné finančné zdroje, finančné prostriedky vyššieho územného celku Košického samosprávneho kraja, Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny a zdroje národných a nadnárodných sociálnych programov, zo štrukturálnych fondov a pod.

Obec Hrišovce v súčasnosti neposkytuje a ani nezabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v zariadení. V prípade aktuálnosti a potreby sa táto časť doplní dodatkom Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce.

V nasledujúcej tabuľke sú k realizácií jednotlivých aktivít rozvoja sociálnych služieb v obci odhadom určené predpokladané finančné prostriedky ako plán krytia zdrojov na jednotlivé roky, pričom k niektorým aktivitám neboli zdroje financovania obce určené, pretože k týmto aktivitám je potrebné individuálne posudzovanie a k niektorým spolufinancovanie. Individuálne posudzovanie týchto nevyčíslených aktivít bude potrebné vykonať každoročne k 30.04. pri vyhodnocovaní plnenia komunitného plánu k následnému zadefinovaniu a vyčleneniu finančných zdrojov na sociálnu oblasť na ďalšie rozpočtové obdobie obce.

Tabuľka 39 Predpokladané finančné náklady obce na realizáciu jednotlivých opatrení

Opatrenia/ Aktivita		Predpokladané finančné náklady (€) – vlastné zdroje					Náklady spolu (€)
		2022	2023	2024	2025	2026	
PRIORITA 1 – SOCIÁLNE PORADENSTVO A ROZVOJ SOCIÁLNO – PREVENTÍVNYCH PROGRAMOV							
PROGRAM 1.1 – Sociálne poradenstvo v obci							
1.1.1	Zabezpečenie informovanosti občanov o možnostiach získania sociálneho poradenstva na informačných tabuliach obce	100	100	100	100	100	500
1.1.2	Zabezpečenie vzdelávania zamestnancov obce v sociálnej oblasti	100	100	100	100	100	500
PROGRAM 1.2 – Rozvoj sociálno preventívnych programov							
1.2.1	Zvyšovanie povedomia v sociálnej oblasti znevýhodnených skupín	n	n	n	n	n	n
PRIORITA 2 – ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY							
PROGRAM 2.1 – Rozvoj opatrovateľskej služby							
2.1.1	Podpora opatrovateľskej služby pre obyvateľov obce s cieľom na ich zotrvanie v domácom prostredí	1000	1000	1000	1000	1000	5000
2.1.2	Podpora verejných i neverejných poskytovateľov sociálnych služieb	100	100	100	100	100	500
2.1.3	Pomoc pri zabezpečovaní pobytovej služby v registrovanom zariadení VÚC	100	100	100	100	100	500
PROGRAM 2.2 – Rozvoj sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb							
2.2.1	Vybudovanie bezbariérových vstupov do obecných budov	n	n	n	n	n	n
2.2.2	Príprava lokalít a vybudovanie infraštruktúry pre IBV rod. domov	2000	2000	2000	2000	2000	10000
2.2.3	Podpora možnosti stravovania	n	n	n	n	n	n
2.2.4	Rozvoj kultúry, kultúrnych podujatí	1000	1000	1000	1000	1000	5000
2.2.5	Rozvoj športu, športových podujatí	2000	2000	2000	2000	2000	10000
2.2.6	Vybudovanie cyklotrasy	n	n	n	n	n	n
2.2.7	Podpora dobrovoľníckej činnosti	n	n	n	n	n	n
PRIORITA 3 – PODPORA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽOV							
PROGRAM 3.1 – Integrácia detí vo výchovno–vzdelávacom procese							
3.1.1	Podpora aktivít pre deti a rodiny a ostatné znevýhodnené skupiny	n	n	n	n	n	n
3.1.2	Podpora ohrozených rodín v kríze	n	n	n	n	n	n
PROGRAM 3.2 – Nezamestnaní							
3.2.1	Pomoc nezamestnaným pri hľadaní zamestnania	n	n	n	n	n	n
PRIORITA 4 – ROZVOJ PARTNERSTVA							
PROGRAM 4.1 – Rozvoj partnerstva a spolupráce v sociálnej oblasti							
4.1.1	Rozvoj partnerstva pri realizácii projektov/aktivít v sociálnej oblasti	n	n	n	n	n	n
VÝČÍSLENIE NÁKLADOV SPOLU		6400 n	6400 n	6400 n	6400 n	6400 n	32000 n

n- výška neurčená (potrebné spolufinancovanie, individuálne posudzovanie)

Zdroj : vlastné spracovanie

5 ZÁVER

Sociálna služba je odborná, obslužná alebo ďalšia činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, alebo súbor činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom s cieľom umožniť im zapojiť sa do bežného života v spoločnosti a ochrániť ich pred sociálnym vylúčením.

Komunitné plánovanie dáva odpoveď na otázky ohľadne služieb, ktoré sú potrebné v obci, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje sú k dispozícii. K realizácii komunitného plánovania prispieva aj štát a to tým, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti, ale zároveň negatívom je aj nedostatočné finančné krytie zo strany štátu pri plnení jednotlivých zámerov. Z tohto dôvodu sa obec snaží hľadať a využívať aj iné zdroje financovania.

Komunitný plán bol tvorený analýzou existujúcich služieb v obci, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb zohľadnením miestnych potrieb a špecifík. Analýzou bolo zistené, že občania preferujú sociálne služby poskytované v prirodzenom domácom prostredí, ktoré majú prednosť pred pobytovými službami v zariadeniach.

V závere môžeme konštatovať, že analýzou a spracovaním komunitného plánu bol vytvorený priestor na rozvoj poskytovania sociálnych služieb v obci čo by malo prispieť k zvýšeniu kvality života občanov.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- 1/ FILIPOVÁ, M., WOLEKOVÁ H., PETIJOVÁ, M., 2018. Komunitný plán sociálnych služieb. Metodická príručka, SOCIA. ISBN 978-80-89851-08-9
- 2/ WOLEKOVÁ, H., MEZIANOVÁ. M. 2004. Mini príručka pre Komunitné plánovanie sociálnych služieb. SOCIA. Dostupné <https://www.socia.sk/wp-content/uploads/2014/09/Komunitne-planovanie.pdf>
- 3/ PRACHÁROVÁ, V., SLOBODA, M., KOLLÁRIK, M., ŠTUKOVSKÝ, P., 2020. Manuál komunitného plánovania sociálnych služieb. Ako postupovať – krok po kroku. Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť, ISBN 978-80-973347-4-1
- 4/ Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Dostupné <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-448>
- 5/ SKŘIČKOVÁ, Z. a iní. 2007. „Metodiky pro plánování sociálních služeb. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.“ Dostupné https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Metodika_obecna.pdf/4d8a3004-0ff5-ee75-74df-c493f6f64132
- 6/ Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. 2021. Dostupné <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-fin.pdf>
- 7/ CHALUPECKÝ, I., BARLOG, M., SOJÁK, M. a iní. 2014. Hrišovce v dejinách. ISBN: 978-80-971873-5-2
- 8/ HROZENSKÁ, M. a iní. Sociálna práca so staršími ľuďmi. 1.vyd. Martin. Osveta, 2008.
- 9/ Dostupné <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/kontaktne-miesto-prava-osob-so-zdravotnym-postihnutim/zdravotne-postihnutie.html>
- 10/ Dostupné <https://sk.wikipedia.org/wiki/Nezamestnanos%C5%A5>
- 11/ Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-5>
- 12/ Zákon č. 417/2013 Z. z. o hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2013-417>
- 13/ Dostupné www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc
- 14/ Dostupné <https://navrat.sk/o-nas/nase-temy/pomoc-rodinam-v-ohrozeni/>
- 15/ Dostupné <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/podpora-rodinam-detmi/penazna-pomoc/pridavok-dieta/osobitny-prijemca.html>

ĎALŠIE POUŽITÉ ZDROJE

Vlastné spracovanie

Obecný úrad Hrišovce

www.hrisovce.sk

Štatistický úrad SR

<https://mojaobec.statistics.sk/>

<http://datacube.statistics.sk/>

<https://www.vsetkyfirmy.sk/>

ÚPSVaR SR

<https://info.vucke.sk/Info/>

PRÍLOHY

- 1/ Dotazník k tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce
- 2/ Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu k tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce

Príloha 1 Dotazník k tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce

Dotazník pre občanov ku komunitnému plánu sociálnych služieb obce Hrišovce na roky 2021 - 2026

Vážení občania,

dovoľte, aby sme Vám poďakovali za spoluprácu i čas, ktorý nám venujete pri vyplňaní nasledujúceho dotazníka. Dotazník je anonymný a bude slúžiť pre potreby obce a výsledky budú podkladom pre prípravu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce.

Vašu odpoveď vyznačte do ☐ písmenkom X

1. Pohlavie

- ☐ muž
- ☐ žena

2. Veková kategória

- ☐ menej ako 24 rokov
- ☐ 25 – 34 rokov
- ☐ 35 – 44 rokov
- ☐ 45 – 54 rokov
- ☐ 55 – 64 rokov
- ☐ 65 a viac rokov

3. Ekonomická aktivita

- ☐ zamestnanec
- ☐ podnikateľ
- ☐ nezamestnaný
- ☐ starobný dôchodca
- ☐ invalidný dôchodca
- ☐ študent
- ☐ materská dovolenka

4. Vzdelanie

- ☐ nižšie vzdelanie (základne, učňovské bez maturity)
- ☐ stredné vzdelanie (stredoškolské, vyučenie s maturitou)
- ☐ vyššie vzdelanie (vysokoškolské I. , II. alebo III. stupeň)

5. Zloženie domácnosti

- ☐ jednotlivec
- ☐ manželia (pár bez detí, resp. deti sú už dospelé a žijú inde)
- ☐ rodičia s dieťaťom/ deťmi
- ☐ jeden rodič s dieťaťom/deťmi
- ☐ viacgeneračná domácnosť
- ☐ iné

6. Viete aké sociálne služby sú v súčasnosti poskytované v obci ?

- ☐ áno viem
- ☐ iba niektoré
- ☐ neviem

7. Na koho sa obrátite v prípade, ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v obci Hrišovce ? ((x) vyberte maximálne 3 odpovede)

- ☐ získam informácie na úradoch (Obecný úrad, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a pod)
- ☐ nakontaktujem sa na organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú
- ☐ obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol
- ☐ vyhľadám pomoc v rodine, u priateľov
- ☐ získam informácie u ošetrojúceho lekára
- ☐ získam informácie z internetu
- ☐ neviem, doteraz som sa s takouto situáciou nestretol
- ☐ iné

8. Akú formu informovania o sociálnych službách poskytovaných v obci Hrišovce by ste privítali ? (možné označiť (x) aj viac možností)

- ☐ osobné kontaktovanie
- ☐ letáky a informácie do poštovej schránky
- ☐ elektronická pošta (email)
- ☐ internetová stránka obce
- ☐ iné

9. Rozmýšľate o tom, že by ste v nasledujúcich 5 rokoch využili niektorú zo sociálnych služieb v obci Hrišovce ?

- ☐ áno, sám pre seba
- ☐ áno, pre svojho blízkeho
- ☐ áno, lebo aj v súčasnosti ich využívam
- ☐ nie, nerozmýšľam nad tým
- ☐ ešte neviem

**10. O aké sociálne služby by ste mali záujem Vy osobne (alebo pre Vášho príbuzného) ?
((x) označte max. 3 možností)**

- ☐ sociálne poradenstvo
- ☐ klub mládeže
- ☐ klub dôchodcov
- ☐ domáca opatrovateľská služba
- ☐ prepravná služba
- ☐ sprievodcovská služba
- ☐ požičiavanie pomôcok
- ☐ odľachčovacia služba
- ☐ monitorovanie a signalizácia potreby pomoci s použitím telekomunikačných technológií
- ☐ jedáleň
- ☐ sociálne byty
- ☐ denný stacionár
- ☐ pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladenia rodinného a pracovného života (terénnou formou)
- ☐ iné

11. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovovala ? (v prípade záujmu o sociálnu službu)

- ☐ ambulantná (prijímateľ soc. služby dochádza za soc. službou)
- ☐ terénna (sociálna služba sa poskytuje v prirodzenom rodinnom prostredí)
- ☐ pobytová (súčasťou sociálnej služby je aj ubytovanie, sociálna služba ako týždenná alebo celoročná)
- ☐ nič z uvedeného

12. Ktorej z nasledujúcich skupín obyvateľstva obce Hrišovce by podľa Vás mala byť venovaná väčšia pozornosť ? (x) označte max. 3 možnosti)

- ☐ rodiny s malými deťmi
- ☐ mnohopočetné rodiny
- ☐ neúplné rodiny
- ☐ deti a mládež
- ☐ seniori
- ☐ osoby so zdravotným postihnutím
- ☐ osoby s nepriaznivým zdravotným stavom
- ☐ osoby v krízových/nepriaznivých situáciách
- ☐ dlhodobo nezamestnaní
- ☐ osoby ohrozené závislosťou
- ☐ iné

13. Na ktoré oblasti pomoci by sa mala obec Hrišovce v budúcnosti viac zamerať ?

- ☐ rozvoj služieb poskytovaných v domácnostiach
- ☐ rozvoj služieb poskytovaných v zariadeniach
- ☐ rozvoj aktivít v oblasti prevencie rizikových javov
- ☐ iné

14. Vaše návrhy a pripomienky

.....

.....

.....

.....

.....

Príloha 2 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu k tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce

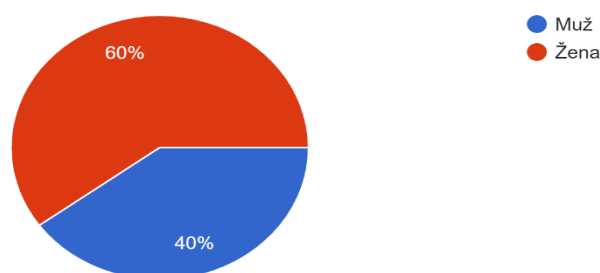

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu k tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hrišovce na obdobie 2021 – 2026.

Štatistické údaje o štruktúre respondentov (otázky 1 – 5)

K otázke č. 1

Pohlavie
20 odpovedí

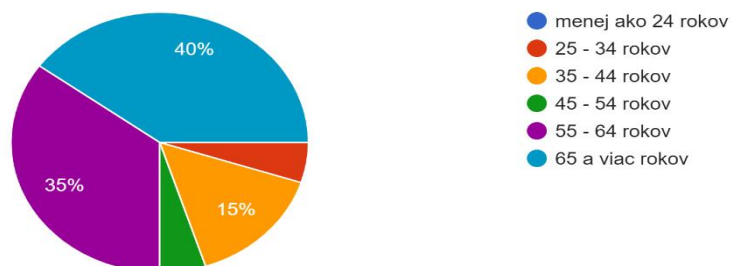

Pohlavie	Počet	Percento
muž	8	40 %
žena	12	60 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Odpovedalo 20 respondentov, z toho 12 žien a 8 mužov.

K otázke č. 2

Veková kategória
20 odpovedí

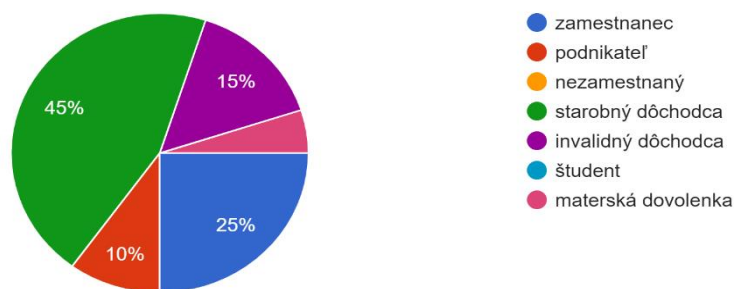

Vek	Počet	Percento
menej ako 24 rokov	0	0 %
25 – 34 rokov	1	5 %
35 – 44 rokov	3	15 %
45 – 54 rokov	1	5 %
55 – 64 rokov	7	35 %
65 a viac rokov	8	40 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo podľa veku najviac zo skupiny 65 a viac rokov – 8 respondentov a zo skupiny 55 – 64 rokov - 7 respondentov.

K otázke č. 3

Ekonomická aktivita
20 odpovedí

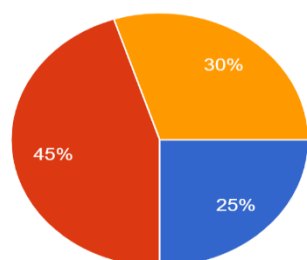

Sociálne postavenie	Počet	Percento
zamestnanec	5	25 %
podnikateľ	2	10 %
nezamestnaný	0	0 %
Starobný dôchodca	9	45 %
Invalidný dôchodca	3	15 %
študent	0	0 %
materská dovolenka	1	5 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 20 odpovedí sa zúčastnilo podľa sociálneho postavenia 9 starobných dôchodcov, 5 zamestnancov a 3 invalidní dôchodcovia.

K otázke č. 4

Vzdelanie
20 odpovedí

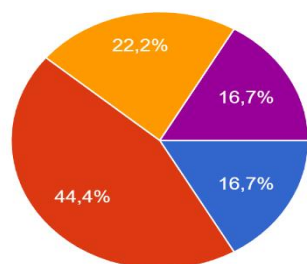
- Nižšie vzdelanie (základne, učňovské bez maturity)
- Stredné vzdelanie (stredoškolské, vyučenie s maturitou)
- Vyššie vzdelanie (vysokoškolské I., II. alebo III. stupeň)

Vzdelanie	Počet	Percento
nižšie vzdelanie (základne, učňovské bez maturity)	5	25 %
stredné vzdelanie (stredoškolské, vyučenie s maturitou)	9	45 %
vyššie vzdelanie (vysokoškolské I. , II. alebo III. stupeň)	6	30 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 20 odpovedí sa zúčastnilo podľa vzdelania 9 respondentov so stredným vzdelaním, 6 respondentov s vysokoškolským a 5 respondentov s nižším vzdelaním,

K otázke č. 5

Zloženie domácností
18 odpovedí

- jednotlivec
- manželia/pár bez detí, resp. deti sú už dospelé a žijú inde
- rodičia s dieťaťom/ deťmi
- jeden rodič s dieťaťom/deťmi
- viacgeneračná domácnosť

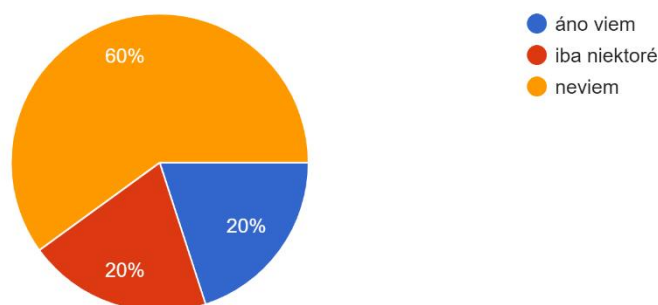
Zloženie domácností	Počet	Percento
jednotlivec	3	16,7 %
manželia (pár bez detí, resp. deti sú už dospelé a žijú inde)	8	44,4 %
rodičia s dieťaťom/ deťmi	4	22,2 %
jeden rodič s dieťaťom/deťmi	0	0 %
viacgeneračná domácnosť	3	16,7 %
iné	0	0 %
celkový počet respondentov	18	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 18 odpovedí sa zúčastnilo najviac 8 respondentov z kategórie manželia, 4 respondentov rodičia s dieťaťom.

K otázke č. 6

Viete aké sociálne služby sú v súčasnosti poskytované v obci ?

20 odpovedí

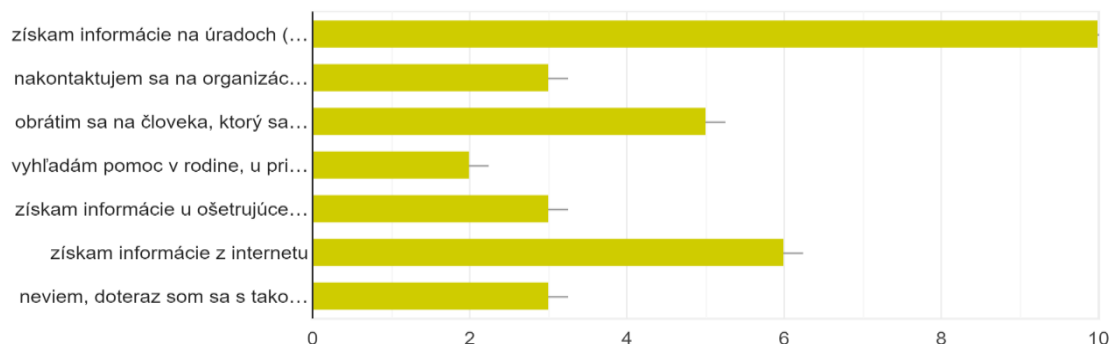
Informovanosť o poskytovaných soc. službách v obci	Počet	Percento
áno viem	4	20 %
iba niektoré	4	20 %
neviem	12	60 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 20 odpovedí sa 12 respondentov k informovanosti o poskytovaných sociálnych službách v obci vyjadrilo, že nevedia aké sociálne služby sú v súčasnosti poskytované v obci.

K otázke č. 7

Na koho sa obrátite v prípade, ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v obci Hrišovce ? (označte max. 3 možnosti)

20 odpovedí

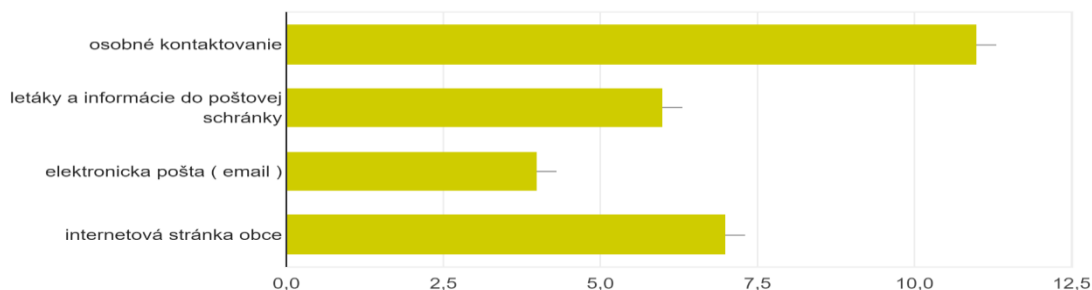
Ako získam informáciu o poskytovaných soc. službách v obci	Počet	Percento
získam informácie na úradoch (Obecný úrad, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a pod)	10	50 %
nakontaktujem sa na organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú	3	15 %
obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol	5	25 %
vyhľadám pomoc v rodine, u priateľov	2	10 %
získam informácie u ošetrojúceho lekára	3	15 %
získam informácie z internetu	6	30 %
neviem, doteraz som sa s takouto situáciou nestretol	3	15 %
iné	0	0 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 20 respondentov, kde bola možnosť označiť max. 3 odpovede sa občania vyjadrili, že ak by potrebovali informáciu o poskytovaných službách v obci, tak v 10 prípadoch informácie získajú na úradoch, v 6 prípadoch z internetu.

K otázke č. 8

Akú formu informovania o sociálnych službách poskytovaných v obci Hrišovce by ste privítali ? (možné označiť aj viac možností)

18 odpovedí

Preferovanie formy informovania o sociálnych službách	Počet	Percento
osobné kontaktovanie	11	61,1 %
letáky a informácie do poštovej schránky	6	33,3 %
elektronická pošta (email)	4	22,2 %
internetová stránka obce	7	38,9 %
iné	0	0 %
celkový počet respondentov	18	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 18 respondentov, kde bola možnosť označiť aj viac odpovedí sa občania vyjadrili, že by preferovali formy informovanosti o sociálnych službách v obci v 11 prípadoch osobným kontaktovaním na obecnom úrade, v 7 prípadoch na internetovej stránke obce.

K otázke č. 9

Rozmýšľate o tom, že by ste v nasledujúcich 5 rokoch využili niektorú zo sociálnych služieb v obci Hrišovce ?

20 odpovedí

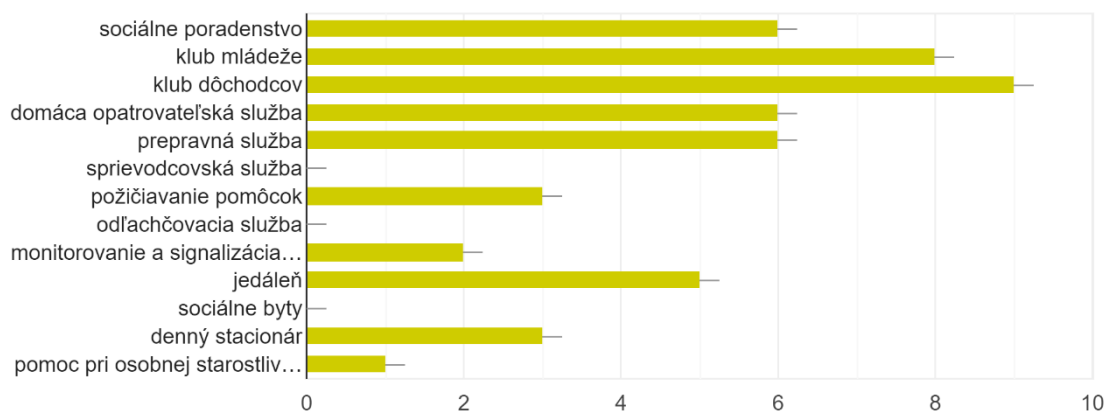
Uvažovanie o využití niektorej zo soc. služby v nasledujúcich 5 rokoch	Počet	Percento
áno, sám pre seba	3	15 %
áno, pre svojho blízkeho	5	25 %
áno, lebo aj v súčasnosti ich využívam	0	0 %
nie, nerozmýšľam nad tým	3	15 %
ešte neviem	9	45 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

K otázke z 20 respondentov sa 9 respondenti vyjadrili, že ešte nevedia, či by v nasledujúcich 5 rokoch využili niektorú zo sociálnej služby v obci, 5 respondentov by využili pre svojho blízkeho.

K otázke č. 10

O aké sociálne služby by ste mali záujem Vy osobne (alebo pre Vášho príbuzného) ? (označte max. 3 možnosti)

20 odpovedí

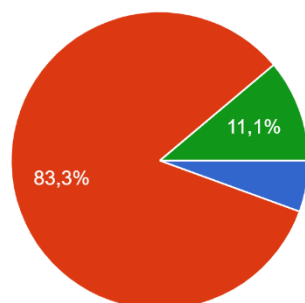
Záujem o využitie sociálnych služieb	Počet	Percento
sociálne poradenstvo	6	30 %
klub mládeže	8	40 %
klub dôchodcov	9	45 %
domáca opatrovateľská služba	6	30 %
prepravná služba	6	30 %
sprievodcovská služba	0	0 %
požičiavanie pomôcok	3	15 %
odľachčovacia služba	0	0 %
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci s použitím telekomunikačných technológií	2	10 %
jedáleň	5	25 %
sociálne byty	0	0 %
denný stacionár	3	15 %
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladenia rodinného a pracovného života (terénnou formou)	1	5 %
iné	0	0 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 20 respondentov, kde bola možnosť označiť max. 3 odpovede sa v 9 prípadoch občania vyjadrili, že by privítali v obci klub dôchodcov, v 8 prípadoch klub mládeže, v 6 prípadoch sociálne poradenstvo, domácu opatrovateľskú službu a prepravnú službu.

K otázke č. 11

Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovovala ? (v prípade záujmu o sociálnu službu)

18 odpovedí

- ambulantná (prijímateľ soc. služby dochádza za soc. službou)
- terénna (sociálna služba sa poskytuje v prirodzenom rodinnom prostredí prijímateľa - doma)
- pobytová (súčasťou sociálnej služby je aj ubytovanie, sociálna služba ako týždenná alebo celoročná)
- nič z uvedeného

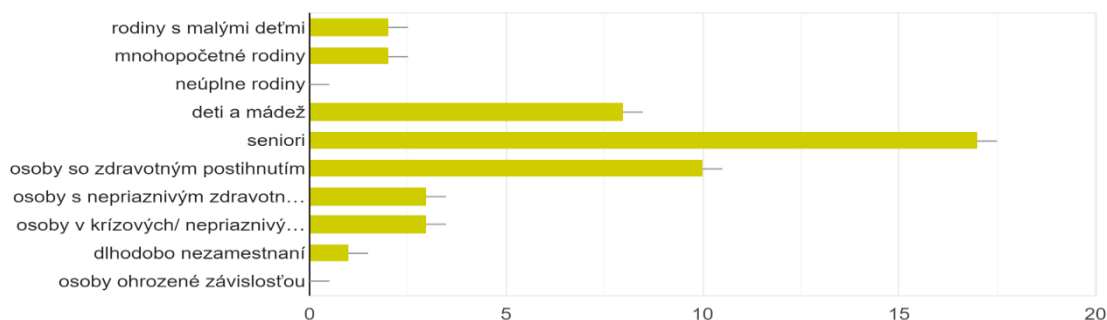
Vyhovujúca forma poskytovania sociálnej služby	Počet	Percento
ambulantná (prijímateľ soc. služby dochádza za soc. službou)	1	5,6 %
terénna (sociálna služba sa poskytuje v prirodzenom rodinnom prostredí)	15	83,3 %
pobytová (súčasťou sociálnej služby je aj ubytovanie, sociálna služba ako týždenná alebo celoročná)	0	0 %
nič z uvedeného	2	11,1 %
celkový počet respondentov	18	100,0 %

K otázke sa z 18 respondentov 15 vyjadrili, že najviac by im vyhovovala terénna opatrovateľská sociálna služba.

K otázke č. 12

Ktores z nasledujúcich skupín obyvateľstva obce Hrišovce by podľa Vás mala byť venovaná väčšia pozornosť ? (označte max. 3 možnosti)

20 odpovedí

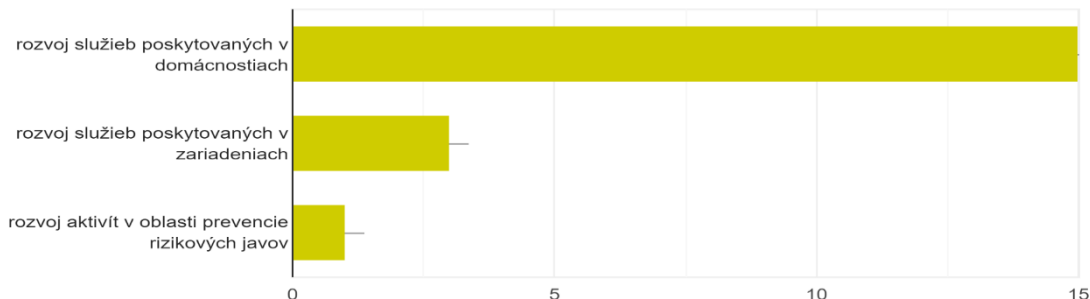

Väčšia pozornosť pre skupinu obyvateľov	Počet	Percento
rodiny s malými deťmi	2	10 %
mnohopočetné rodiny	2	10 %
neúplné rodiny	0	0 %
deti a mládež	8	40 %
seniori	17	85 %
osoby so zdravotným postihnutím	10	50 %
osoby s nepriaznivým zdravotným stavom	3	15 %
osoby v krízových/nepriaznivých situáciách	3	15 %
dlhodobo nezamestnaní	1	5 %
osoby ohrozené závislosťou	0	0 %
iné	0	0 %
celkový počet respondentov	20	100,0 %

Dotazníkového prieskumu z 20 respondentov, kde bola možnosť označiť max. 3 odpovede sa v 17 prípadoch občania vyjadrili, že väčšia pozornosť v obci by mala byť venovaná seniorom, v 10 prípadoch osobám so zdravotne postihnutím a v 8 prípadoch deťom a mládeži.

K otázke č. 13

Na ktoré oblasti pomoci by sa mala obec Hrišovce v budúcnosti viac zamerať ?
18 odpovedí

Oblasť pomoci, na ktoré by sa mala obec v budúcnosti viac zamerať	Počet	Percento
rozvoj služieb poskytovaných v domácnostiach	15	83,3 %
rozvoj služieb poskytovaných v zariadeniach	3	16,7 %
rozvoj aktivít v oblasti prevencie rizikových javov	1	5,6 %
iné	0	0 %
celkový počet respondentov	18	100,0 %

K otázke sa z 18 respondentov 15 vyjadrili, že v budúcnosti by sa mala obec viac zamerať na rozvoj sociálnych služieb poskytovaných v domácnostiach.

K otázke č. 14

Vaše návrhy a pripomienky

2 odpovede

Autobusové spoje - dostupnosť k lekárom, lieky, potraviny, iné potreby

V obci v podstate neexistujú voľnočasové aktivity pre deti, nemáme poriadne športovisko (údajne je podaný grant už niekoľko rokov na športové ihrisko, ale nič sa nedeje). Akcia, ktorá bola určená deťom, bola oznámená dva dni dopredu - takže je potrebné tieto aktivity avizovať s viactýždenným predstihom.

K otázke iba 2 občania vyjadrili svoje návrhy a pripomienky, uvedené vyššie.